

§ 59**Provozovatel distribuční soustavy**

- (1) Provozovatel distribuční soustavy má právo
- a) na připojení k přepravní soustavě nebo k jiné distribuční soustavě, pokud jsou splněny podmínky připojení,
 - b) na informace od ostatních účastníků trhu s plynem nezbytné pro plnění svých povinností,
 - c) na přístup do přepravní soustavy, jiné distribuční soustavy a zásobníků plynu za podmínek stanovených tímto zákonem a pro zajištění rovnováhy mezi množstvím plynu vstupujícího do distribuční soustavy a množstvím plynu vystupujícího z distribuční soustavy,
 - d) zřizovat a provozovat vlastní telekomunikační síť k řízení, měření, zabezpečování a automatizaci provozu distribuční soustavy a k přenosu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů,
 - e) v souladu se zvláštním právním předpisem^{4d} zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech plynárenská zařízení,
 - f) vstupovat a vjíždět na cizí nemovitosti v souvislosti se zřizováním, stavebními úpravami, opravami a provozováním distribuční soustavy a plynovodních přípojek,
 - g) odstraňovat a oklešťovat stromoví a jiné porosty, provádět likvidaci odstraněného a okleštěného stromoví a jiných porostů, ohrožujících bezpečný a spolehlivý provoz distribuční soustavy v případech, kdy tak po předchozím upozornění a stanovení rozsahu neučinil sám vlastník či uživatel,
 - h) vstupovat a vjíždět v souladu se zvláštními předpisy do uzavřených prostor a zařízení sloužících k výkonu činnosti a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti, Bezpečnostní informační služby a do obvodu dráhy, jakož i vstupovat a vjíždět do nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací, v rozsahu i způsobem nezbytným pro výkon licencované činnosti,
 - i) při stavech nouze využívat v nezbytném rozsahu plynová zařízení zákazníků, pro něž provádí distribuci plynu,
 - j) omezit nebo přerušit v nezbytném rozsahu distribuci plynu v těchto případech:
 1. při bezprostředním ohrožení života, zdraví nebo majetku osob a při likvidaci těchto stavů,

2. při stavech nouze nebo při činnostech bezprostředně zamezujících jejich vzniku,
 3. při provádění plánovaných stavebních úprav, přeložek a plánovaných oprav na zařízení distribuční soustavy,
 4. při vzniku a odstraňování poruch na zařízeních distribuční soustavy,
 5. při odběru plynu zařízeními, která ohrožují životy, zdraví nebo majetek osob,
 6. při neoprávněném odběru nebo neoprávněné distribuci plynu nebo při neoprávněné přepravě plynu,
 7. při odběru plynu, kdy zákazník opakovaně bez vážného důvodu neumožnil přístup k měřicímu zařízení nebo neměřeným částem odběrného plynového zařízení, přestože byl k umožnění přístupu za účelem provedení kontroly, odečtu, údržby, výměny či odebrání měřicího zařízení alespoň 15 dnů předem písemně nebo jiným prokazatelným způsobem vyzván,
 8. v důsledku omezení nebo přerušování přepravy plynu provozovatelem přepravní soustavy,
 9. v případě dodávky plynu z výroben plynu, která by ohrožovala bezpečný a spolehlivý provoz plynových zařízení,
- k) nakupovat plyn pro krytí ztrát v distribuční soustavě nebo pro vlastní spotřebu; toto není považováno za obchod s plynem,
- l) uzavřít hlavní uzávěr plynu při odvrácení nebezpečí bezprostředního ohrožení života.
- (2) Provozovatel distribuční soustavy je povinen zřídit věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely uvedené v odstavci 1 písm. e), a to smluvně s vlastníkem nemovitosti; toto neplatí, pokud vlastníkem dotčeného plynárenského zařízení není provozovatel distribuční soustavy; v takovém případě plní tuto povinnost vlastník plynárenského zařízení. V případě, že vlastník není znám nebo není určen nebo proto, že je prokazatelně nedosažitelný nebo nečinný nebo nedošlo k dohodě s ním a jsou-li dány podmínky pro omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě podle zvláštního právního předpisu^{4e}, příslušný vyvlastňovací úřad rozhodne na návrh provozovatele distribuční soustavy o zřízení věcného břemene umožňujícího využití této nemovitosti nebo její části. To platí i v případě, kdy je stavba, pro kterou se právo vyvlastňuje, zřizována nebo již byla zřízena a zřízení věcného břemene nezmařil provozovatel distribuční soustavy nebo vlastník plynárenského zařízení.
- (3) Pokud byl vlastník nebo uživatel nemovitosti v důsledku výkonu práv provozovatele distribuční soustavy podle odstavce 1 písm. e) až i) omezen v obvyklém užívání nemovitosti nebo mu vznikla újma na majetku, má právo na

přiměřenou jednorázovou náhradu⁵. Právo na náhradu podle věty první lze uplatnit u provozovatele distribuční soustavy do 2 let ode dne, kdy k omezení nebo újmě došlo, jinak právo zaniká.

- (4) V případech uvedených v odstavci 1 písm. d) až i) je provozovatel distribuční soustavy povinen co nejvíce šetřit práv vlastníků dotčených nemovitostí a vstup na jejich nemovitost jim oznámit. Po skončení prací je povinen uvést nemovitost do předchozího stavu, nebo není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícímu předchozímu účelu či užívání dotčené nemovitosti a oznámit tuto skutečnost vlastníku nemovitosti. Po provedení odstranění nebo okleštění stromů je povinen na svůj náklad provést likvidaci vzniklého klesu a zbytků po těžbě.
- (5) V případech uvedených v odstavci 1 písm. j) bod 3 je provozovatel distribuční soustavy povinen oznámit účastníkům trhu, pro něž provádí distribuci plynu, započetí a skončení omezení nebo přerušování distribuce plynu, nejméně však 15 dnů předem, pokud se s dotčenými účastníky trhu nedohodne na lhůtě kratší. Plánované stavební úpravy, přeložky a opravy v období od 1. září do 31. května následujícího kalendářního roku lze provádět výhradně po písemném oznámení dotčeným zákazníkům.
- (6) V případech uvedených v odstavci 1 písm. j) bodě 6 je provozovatel distribuční soustavy povinen obnovit distribuci plynu nejpozději po úhradě náhrady škody způsobené neoprávněným odběrem nebo neoprávněnou distribucí bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejímu omezení nebo přerušování.
- (7) V případech uvedených v odstavci 1 písm. j) je právo na náhradu škody vyloučeno. To neplatí, nesplní-li provozovatel distribuční soustavy oznamovací povinnost podle odstavce 5 nebo v případech, kdy poruchu prokazatelně zavinil provozovatel distribuční soustavy.
- (8) Provozovatel distribuční soustavy je dále povinen
 - a) zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárný provoz, údržbu, obnovu a rozvoj distribuční soustavy na území vymezeném licenci,
 - b) poskytnout službu distribuční soustavy,
 - c) uhradit provozovateli přepravní soustavy nebo provozovateli jiné distribuční soustavy stanovený podíl na oprávněných nákladech na připojení k přepravní nebo distribuční soustavě,
 - d) připojit k distribuční soustavě každého, kdo o to požádá a splňuje stanovené podmínky, a oznámit termín, kdy bude možné žádosti o připojení k distribuční soustavě vyhovět; pokud není připojení možné z důvodů na straně provozovatele distribuční soustavy, oznámit žadateli důvody nemožnosti připojení,
 - e)

poskytnout službu distribuční soustavy každému, kdo o to požádá, je připojen a splňuje podmínky připojení a podmínky stanovené Řádem provozovatele distribuční soustavy, s výjimkou prokazatelného nedostatku volné kapacity zařízení pro distribuci plynu nebo při ohrožení spolehlivého a bezpečného provozu distribuční soustavy nebo přepravní soustavy; odmítnutí služby distribuční soustavy musí mít písemnou formu a musí být odůvodněno,

- f) zajistit neznevýhodňující podmínky pro připojení a přístup třetích stran k distribuční soustavě za podmínek stanovených tímto zákonem,
- g) dodržovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb, vykazovat Energetickému regulačnímu úřadu dodržování úrovně kvality dodávek a služeb a zveřejňovat ji způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- h) poskytovat provozovateli přepravní soustavy a provozovatelům distribučních soustav, provozovatelům zásobníků plynu a výrobcům plynu informace nezbytné k zajištění vzájemné provozuschopnosti,
- i) zajišťovat měření plynu v distribuční soustavě, včetně vyhodnocování a předávat operátorovi trhu a účastníkům trhu s plynem, který poskytuje službu distribuční soustavy, naměřené a vyhodnocené údaje,
- j) zpracovávat a předávat Energetickému regulačnímu úřadu údaje potřebné pro rozhodnutí o cenách za distribuci plynu,
- k) vést samostatné účty za službu distribuční soustavy pro účely regulace,
- l) poskytnout službu distribuční soustavy pro provozovatele distribuční soustavy nepřipojené přímo k přepravní soustavě,
- m) vypracovávat denní, měsíční, roční a desetiletou bilanci distribuční soustavy, vyhodnocovat ji a předávat operátorovi trhu a provozovateli přepravní soustavy,
- n) vypracovat do 6 měsíců po udělení licence na distribuci plynu havarijní plány distribuční soustavy, zaslat ministerstvu a každoročně je upřesňovat,
- o) oznamovat rozsah a termíny odstávek zařízení distribuční soustavy a upozorňovat na snížení distribuční kapacity,
- p) zřídit a provozovat technický dispečink, který zajišťuje dispečerské řízení distribuční soustavy,
- q) zřídit a provozovat místa pro sledování kvality plynu, pokud nebudou pro sledování kvality plynu dostačovat místa zřízená a provozovaná provozovatelem přepravní soustavy,
- r) poskytnout na vyžádání dodavateli poslední instance údaje o zákazníkovi a jeho odběrném místě v rozsahu nezbytném pro zajištění dodávky poslední instance,
- s) vyhlašovat stav nouze v rámci své distribuční soustavy,

- t) každoročně zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj distribuční soustavy, a to na období nejméně 5 let,
 - u) na své náklady zajistit připojení svého zařízení k jiné distribuční soustavě,
 - v) zajišťovat ochranu chráněných informací včetně zajištění ochrany údajů předávaných operátorovi trhu,
 - w) zpracovávat a předkládat Energetickému regulačnímu úřadu ke schválení Řád provozovatele distribuční soustavy, zajistit jeho zveřejnění a vykonávat licencovanou činnost v souladu s Řádem provozovatele distribuční soustavy,
 - x) zpracovávat a předávat ministerstvu a Energetickému regulačnímu úřadu jednou ročně, nejpozději do 1. března následujícího kalendářního roku, zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení distribuční soustavy,
 - y) zajišťovat propagaci energetických služeb a jejich nabídky zákazníkům za konkurenceschopné ceny energetických služeb,
 - z) na základě žádosti obchodníka s plynem nebo výrobce plynu přerušit v případě neoprávněného odběru dodávku plynu,
 - aa) zaregistrovat se do 30 dnů od udělení licence na distribuci plynu u operátora trhu; zaregistrováním se provozovatel distribuční soustavy stává registrovaným účastníkem trhu,
 - bb) vypracovat do 6 měsíců po udělení licence na distribuci plynu a každý druhý rok do 31. března upřesňovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze, zasílat je ministerstvu,
 - cc) každoročně zpracovávat a do 31. března předávat provozovateli přepravní soustavy údaje o plánovaném rozvoji kapacity souborů předávacích míst mezi distribuční a přepravní soustavou v členění potřebném pro zpracování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy,
 - dd) hradit cenu za činnosti operátora trhu podle Pravidel trhu s plynem,
 - ee) zpracovávat a předávat operátorovi trhu údaje z měření pro potřeby tvorby typových diagramů dodávek.
- (9) V případě, že provozovatel distribuční soustavy, která není přímo připojena k přepravní soustavě, nemá schválený vlastní Řád provozovatele distribuční soustavy podle odstavce 8 písm. w), použije se Řád provozovatele distribuční soustavy přímo připojené k přepravní soustavě, na jehož vymezeném území se nachází.

Komentované ustanovení zakotvuje základní práva a povinnosti provozovatele distribuční soustavy jako jednoho z účastníků trhu s plynem. Ve své podstatě se jedná o činnosti monopolního charakteru.

Obsah výkladu

I.	Obecně k provozovateli distribuční soustavy v plynárenství	1–4
II.	Katalog práv provozovatele distribuční soustavy	5–
	1. Právo na připojení	8 1
	2. Právo na informace	14 14
	3. Právo přístupu	20 20
	4. Právo zřizovat a provozovat vlastní telekomunikační síť	23 23
	5. Právo zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech plynárenská zařízení	27 27 29
	6. Právo vstupu a vjezdu na cizí nemovitosti	30–
	7. Právo odstraňovat a oklešťovat stromové a jiné porosty	33 32
	8. Právo vstupu a vjezdu do uzavřených prostor a zařízení sloužících k výkonu činnosti a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti, Bezpečnostní informační služby a do obvodu dráhy, jakož i vstupovat a vjíždět do nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací, v rozsahu i způsobem nezbytným pro výkon licencované činnosti	38 38
	9. Právo využívat plynová zařízení zákazníků při stavech nouze	39–
	10. Právo omezit nebo přerušit distribuci plynu	41 41
	a) Bezprostřední ohrožení života, zdraví nebo majetku osob a likvidace těchto stavů	46 3 48
	b) Stavby nouze nebo činnosti bezprostředně zamezující jejich vzniku	49
	c) Provádění plánovaných stavebních úprav, přeložek a plánovaných oprav na zařízení distribuční soustavy	50 – 51
	d) Vznik a odstraňování poruch	52–
	e) Odběr plynu zařízeními, která ohrožují životy, zdraví nebo majetek osob	54 54
	f) Neoprávněný odběr nebo neoprávněná distribuce plynu nebo neoprávněná přeprava plynu	55– 56
	g) Neumožnění přístupu ze strany zákazníka	57– 61
	h) Omezení nebo přerušení přepravy plynu provozovatelem přepravní soustavy	62
	i) Dodávka plynu z výroben plynu, která by ohrožovala bezpečný a spolehlivý provoz plynových zařízení	63
	11. Právo nakupovat a prodávat plyn	64–
	12. Právo uzavřít hlavní uzávěr plynu	70 70
III.	Povinnost zřídit věcné břemeno	72

IV. Právo vlastníka nebo uživatele nemovitosti na přiměřenou náhradu	73–
V. Povinnost šetřit práva vlastníků nemovitostí	77 6
VI. Oznamovací povinnost	88 1
VII. Povinnost obnovit distribuci plynu	88
VIII. Vyloučení práva na náhradu škody	90–
IX. Katalog povinností provozovatele distribuční soustavy	99 6
1. Povinnost zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárný provoz, údržbu, obnovu a rozvoj distribuční soustavy	107
2. Povinnost poskytnout službu distribuční soustavy	108
3. Povinnost uhradit podíl na oprávněných nákladech na připojení	111
4. Připojovací povinnost	118
5. Povinnost poskytnout službu distribuční soustavy každému, kdo o to požádá, je připojen a splňuje podmínky připojení a podmínky stanovené Řádem provozovatele distribuční soustavy, s výjimkou prokazatelného nedostatku volné kapacity zařízení pro distribuci plynu nebo při ohrožení spolehlivého a bezpečného provozu distribuční soustavy nebo přepravní soustavy	122 127
6. Povinnost zajistit neznevýhodňující podmínky pro připojení a přístup třetích stran k distribuční soustavě za podmínek stanovených EnerZ	128 131
7. Povinnost dodržovat a vykazovat kvalitu dodávek a služeb	132
8. Informační povinnost	136
9. Povinnost měření plynu	144
10. Povinnost zpracovávat a předávat Úřadu údaje potřebné pro rozhodnutí o cenách za distribuci plynu	146 151
11. Povinnost vést samostatné účty	152
12. Povinnost poskytnout službu distribuční soustavy pro provozovatele distribuční soustavy nepřipojené přímo k přepravní soustavě	152 155
13. Povinnost vypracovávat denní, měsíční, roční a desetiletou bilanci distribuční soustavy	156 160
14. Povinnost vypracovat havarijní plány	164
15. Povinnost oznamovat rozsah a termíny odstávek zařízení distribuční soustavy	166 171
16. Povinnost zřídit a provozovat technický dispečink	172
17. Povinnost zřídit provozovat místa pro sledování kvality plynu	176
18. Informační povinnost vůči dodavateli poslední instance	178
19. Povinnost vyhlašovat stav nouze	181
20.	182 188

Povinnost zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj distribuční soustavy	189
21. Povinnost hradit náklady připojení k jiné distribuční soustavě	191
22. Povinnost zajišťovat ochranu chráněných informací	192
23. Povinnost zpracovávat a předkládat Úřadu ke schválení Řád provozovatele distribuční soustavy	194 200
24. Povinnost zpracovávat zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení distribuční soustavy	201 203
25. Povinnost zajišťovat propagaci energetických služeb	204
26. Povinnost přerušit na žádost dodávku plynu v případě neoprávněného odběru	208 210
27. Registrační povinnost	211
28. Povinnost vypracovat a upřesňovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze	214 218
29. Povinnost součinnosti pro zpracování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy	219 223
30. Povinnost hradit cenu za činnosti operátora	224
31. Povinnost součinnosti při tvorbě typových diagramů dodávek	226
X. Použití Řádu provozovatele distribuční soustavy přímo připojené k přepravní soustavě	230 232

I. Obecně k provozovateli distribuční soustavy v plynárenství

Provozovatelé distribučních soustav tvoří jednu z taxativně vymezených skupin **1** subjektů, jež mají ve smyslu § 56 z hlediska personálního vymezení přístup k trhu s plynem v České republice. V **EnerZ** absentuje přímá definice provozovatele distribuční soustavy. Systematickým výkladem lze za provozovatele distribuční soustavy považovat fyzickou nebo právnickou osobu, která provádí distribuci plynu, odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj plynárenské distribuční soustavy v dané oblasti, případně za její propojení s jinými soustavami, za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po distribuci plynu a je držitelem licence na distribuci plynu podle § 4 odst. 1 písm. b) bodu 4. Jako fyzická či právnická osoba provozující distribuční soustavu, jež je držitelem licence na distribuci plynu, byl provozovatel distribuční soustavy ostatně vymezen v minulosti i přímo v definičních ustanoveních **EnerZ** [srov. § 2 odst. 2 písm. b) bod 19 ve znění účinném do 3. července 2009]. Provozování distribuční soustavy bylo definováno jako veškerá činnost provozovatele distribuční soustavy související se zabezpečením spolehlivé distribuce plynu a dodávky chráněným zákazníkům [srov. § 2 odst. 2 písm. b) bod 16 ve znění

účinném do 3. července 2009]. Seznam držitelů licence na výrobu plynu zveřejňuje Úřad prostřednictvím svých webových stránek.

Distribuční soustava v plynárenství je definována § 2 odst. 2 písm. b) bodem 1 jako **2** vzájemně propojený soubor vysokotlakých (o provozním tlaku do 4,0 MPa), středotlakých a nízkotlakých plynovodů, plynovodních přípojek ve vlastnictví provozovatele distribuční soustavy, souvisejících technologických objektů, včetně systému řídicí a zabezpečovací techniky a zařízení k převodu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů, který není přímo propojen s kompresními stanicemi, a na kterém zajišťuje distribuci plynu držitel licence na distribuci plynu. Proklamací, že distribuční soustava je zřizována a provozována ve veřejném zájmu [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 1] a že distribuce plynu se uskutečňuje ve veřejném zájmu (§ 3 odst. 2), **EnerZ** vyjadřuje skutečnost, že výstavba a provozování distribuční soustavy nejsou uskutečňovány toliko v zájmu provozovatele distribuční soustavy.

Neexistuje jednoznačný výčet, jaké činnosti lze pod pojem provozování distribuční **3** soustavy podřadit a jaké již nikoliv. Okruh činností, jež je nutno vnímat jako provozování distribuční soustavy, tak osciluje mezi samotnou distribucí plynu (tedy faktická přeprava plynu), službou distribuční soustavy dle § 2 odst. 2 písm. b) bodu 29 (tj. vedle zajišťování distribuce plynu distribuční soustavou i činnosti související se zabezpečením spolehlivého a bezpečného provozu přepravní nebo distribuční soustavy) až po veškeré činnosti vyplývající z katalogového vymezení práv a povinností provozovatele distribuční soustavy stanovených komentovaným ustanovením, přičemž tato ustanovení zahrnují i širokou škálu povinností, které pro samotné provozování soustavy nejsou primárně nezbytné [například § 59 odst. 8 písm. v) a y)].

V souladu s § 4 odst. 1 písm. b) bodem 4 může distribuční soustavu provozovat pouze **4** držitel licence na distribuci plynu. Do 31. prosince 2015 mohla být licence na distribuci plynu udělena nejvýše na dobu 25 let, účinností novely **EnerZ** č. 131/2015 Sb. se doba licence na distribuci plynu *ex lege* změnila na dobu neurčitou. Provozovatelem distribuční soustavy v plynárenství ve smyslu **EnerZ** není osoba, která sice plyn distribuje, ale její činnost lze subsumovat pod § 3 odst. 4 písm. a), podle kterého se licence na distribuci plynu nevyžaduje pro distribuci koksárenského plynu čistého, degazačního a generátorového plynu, biometanu, propanu, butanu a jejich směsí, pokud se nejedná o distribuci potrubními systémy, k nimž je připojeno více než 50 odběrných míst. Zatímco licence na přepravu plynu je vydávána jako výlučná pro celé území České republiky [§ 4 odst. 2 písm. b)], provozovatelů distribuční soustavy může být teoreticky neomezené množství.

II. Katalog práv provozovatele distribuční soustavy

V odstavci 1 komentovaného ustanovení jsou koncentrována práva provozovatele distribuční soustavy, která mají charakter veřejnoprávních oprávnění a přísluší provozovateli distribuční soustavy přímo z titulu udělené licence na distribuci plynu, jsou důsledkem právní moci rozhodnutí o udělení licence. **5**

V obdobném rozsahu přísluší tato oprávnění i dalším infrastrukturním provozovatelům v elektroenergetice a plynárenství (srov. § 23 odst. 1, § 24 odst. 1, § 25 odst. 1, § 57 odst. 1, § 58 odst. 1, § 60 odst. 1). **6**

Obsah oprávnění provozovatele distribuční soustavy je komentovaným ustanovením vymezen pouze rámcově a dále konkretizován prostřednictvím prováděcích právních předpisů (například **PPřiPI**, **PTPI**). Kromě práv zakotvených komentovaným ustanovením svědčí provozovateli distribuční soustavy i práva přiznaná v jiných částech **EnerZ** (například § 11, 59a, § 71 odst. 9). Vymezení práv provozovatele distribuční soustavy v § 59 odst. 1 nelze proto považovat za výčet taxativní. **7**

1. Právo na připojení

Písmeno a) komentovaného ustanovení přiznává provozovateli distribuční soustavy stěžejní právo na připojení k přepravní soustavě nebo jiné distribuční soustavě, tj. právo na fyzické propojení s plynárenskou soustavou, jejímž pojmovým znakem je právě vzájemná propojenost (§ 2 **244, 300–305**). Právo na připojení je třeba vykládat v technickém kontextu a týká se skutečného spojení se soustavou. **8**

Právu na připojení k přepravní soustavě nebo jiné distribuční soustavě odpovídá korespondující připojovací povinnost provozovatele přepravní soustavy [§ 58 odst. 8 písm. c)] a provozovatele distribuční soustavy [§ 59 odst. 8 písm. d)]. Co se týče práva na připojení k jiné distribuční soustavě a odpovídající připojovací povinnosti provozovatele distribuční soustavy, jedná se zejména o fyzické připojení k tzv. nadřazené distribuční soustavě, která je zpravidla přímo připojená k přepravní soustavě (pozn.: v literatuře a v praxi se setkáváme s pojmem regionální distribuční soustava). **9**

Obvykle je právo na připojení distribuční soustavy k přepravní soustavě nebo nadřazené distribuční soustavě realizováno formou zřízení předávací a regulační stanice, právní základ pro připojení představuje smlouva o připojení (§ 72 odst. 3 **26–30**). V praxi se smlouva o připojení mezi dvěma provozovateli různých soustav nazývá propojovací dohodou nebo smlouvou o propojení, čímž je zdůrazněna vyšší míra horizontality infrastrukturních provozovatelů jakožto smluvních stran závazkového vztahu. Z hlediska **EnerZ** se však vždy jedná o smlouvu o připojení podle § 72 odst. 3. V podrobnostech ke vztahu připojovaného a dotčeného provozovatele distribuční soustavy lze přiměřeně odkázat na výklad k § 57 odst. 1 písm. a) **15**.

Právo na připojení ve smyslu komentovaného ustanovení není právem neomezeným. **11** Předpokladem připojení je splnění podmínek připojení. Komplexní veřejnoprávní úprava pravidel připojení je předmětem úpravy vyhlášky **PPřiPI**, kterou vydává Úřad na základě zákonného zmocnění uvedeného v § 98a odst. 2 písm. g). Podmínky pro připojení distribuční soustavy jsou upraveny § 3, který stanoví, že připojení distribuční soustavy je možné jen za podmínky uzavření smlouvy o připojení, která se uzavírá na základě podané žádosti o připojení (§ 4 **PPřiPI**), jejíž náležitosti jsou v případě připojení distribuční soustavy k přepravní soustavě stanoveny přílohou č. 1 a v případě připojení k jiné distribuční soustavě stanoveny přílohou č. 3 k této vyhlášce. Nezbytnou podmínkou pro připojení distribuční soustavy je skutečnost, že v důsledku připojení zařízení distribuční soustavy nedojde k ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu přepravní soustavy nebo distribuční soustavy. Je-li požadováno připojení zařízení distribuční soustavy k přepravní soustavě, stanoví vyhláška navíc i splnění minimálního projektovaného výkonu odpovídajícího celkovému ročnímu odběru zařízení ve výši 10 000 MWh [§ 3 odst. 2 písm. c) **PPřiPI**]. Posouzení žádosti o připojení je předmětem úpravy § 5 **PPřiPI**. Odmítnout žádost o připojení distribuční soustavy může provozovatel přepravní nebo nadřazené distribuční soustavy pouze v případě nedostatku volné kapacity [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 24] nebo v případě, že připojením zařízení dojde k ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu přepravní nebo distribuční soustavy (§ 5 odst. 3 a 4 **PPřiPI**). Nedostatek volné kapacity je atributem, který je časově proměnlivý, jako důvod pro odmítnutí připojení může pominout zejména v souvislosti s rozvojem přepravní nebo distribuční soustavy. Odmítnutí připojení sdělí provozovatel soustavy žadateli ve lhůtě stanovené § 5 odst. 3 nebo 4 **PPřiPI** společně s uvedením důvodů, pro které nelze zařízení distribuční soustavy k nadřazené soustavě připojit. Existuje-li možnost připojit žadatele za jiných podmínek a z obsahu žádosti nebo jiných okolností je zřejmé, že žadatel bude mít zájem i na takovém připojení, sdělí provozovatel nadřazené soustavy tuto skutečnost žadateli písemně. V případě kladného vyřízení žádosti je provozovatel přepravní nebo distribuční soustavy povinen předložit žadateli návrh smlouvy o připojení. Návrh smlouvy o připojení je závazný po dobu 12 kalendářních měsíců ode dne doručení žadateli (pozn.: návrh smlouvy o připojení k přepravní soustavě je závazný pouze po dobu 60 kalendářních dnů ode dne doručení žadateli, srov. § 5 odst. 4 **PPřiPI**).

Pravidla připojení zařízení distribuční soustavy jsou pak dále upřesněna v Řádu **12** provozovatele přepravní soustavy a v Řádu provozovatele distribuční soustavy [§ 58 odst. 8 písm. t) a § 59 odst. 8 písm. w)], které jsou zveřejněné na webových stránkách dotčených provozovatelů.

S komentovaným právem na připojení je nerozlučně spjata povinnost provozovatele **13** připojované distribuční soustavy uhradit příslušnému provozovateli podíl na

oprávněných nákladech na připojení [srov. § 59 odst. 8 písm. c) **112–117**]. Stanovení rozsahu tohoto podílu je předmětem veřejnoprávní regulace provedené **§ 7 PPříPI**. V zásadě platí, že provozovatel distribuční soustavy hradí oprávněné náklady provozovatele nadřazené soustavy spojené s připojením jeho zařízení k nadřazené soustavě v plné výši. Oprávněné náklady na připojení v souladu s dikcí **§ 7** odst. 4 PPříPI zahrnují pouze nezbytně nutné náklady odpovídající výši zajištěné požadované kapacity, umístění a způsobu připojení zařízení žadatele související s pořízením, výstavbou nebo úpravami nadřazené soustavy, které byly vyvolány požadavkem žadatele v souvislosti s připojením jeho zařízení, včetně nákladů na pořízení projektové dokumentace, geodetické zaměření a věcná břemena.

Případné rozhodování sporů o připojení k přepravní soustavě nebo k jiné distribuční **14** soustavě náleží do věcné působnosti Úřadu (§ 17 **66–69**).

2. Právo na informace

Podle komentovaného ustanovení disponuje provozovatel distribuční soustavy právem **15** na informace od ostatních účastníků trhu s plynem, tj. od výrobce plynu, provozovatele přepravní soustavy, provozovatele distribuční soustavy, provozovatele zásobníku plynu, obchodníka s plynem, zákazníků a od operátora trhu. Tomuto právu zrcadlově odpovídá povinnost jmenovaných účastníků trhu s plynem informace poskytnout [například § 57 odst. 8 písm. c), § 60 odst. 8 písm. d), § 20a odst. 4 písm. i)]. Povinnost infrastrukturních provozovatelů poskytovat si vzájemně informace vychází z čl. 13 odst. 1 písm. c) směrnice 2009/73, který definuje i cíl vzájemného poskytování informací, což je bezpečný a účinný provoz.

Právo na informace provozovatele distribuční soustavy není právem absolutním. **16** Komentované ustanovení jej omezuje stanovením účelu, kterým je předpoklad nezbytnosti. Účastníci trhu s plynem tudíž v souladu s informační povinností poskytují výhradně informace nezbytné pro provozování distribuční soustavy a zajišťování distribuce plynu. U obchodníka s plynem lze za informace nezbytné pro plnění povinnosti provozovatele distribuční soustavy považovat informace týkající se uzavíraných smluv o sdružených službách dodávky plynu, dále informace o množství a časovém průběhu budoucích odběrů zákazníků. U infrastrukturních provozovatelů se bude jednat zejména o informace týkající se kvality plynu, výkonu připojených zařízení, poruchách a haváriích, plánovaných a neplánovaných oprav, odstávek připojených zařízení apod. Zákazník, který si zajišťuje dodávku plynu sám a nejedná se o domácnost, je povinen poskytovat provozovateli distribuční soustavy informace nezbytné pro zajištění bezpečného a spolehlivého provozu plynárenské soustavy, přičemž se jedná zejména o informace o množství odebíraného plynu a časovém průběhu takového odběru plynu (§ 62 **89, 90**). U operátora trhu půjde zejména

o informace týkající se neplnění platebních povinností účastníků trhu a subjektů zúčtování vůči operátorovi trhu a skutečné hodnoty dodávek a odběrů plynu a další nezbytné informace související s vyúčtováním dodávek a odběrů plynu a s právem zákazníka na změnu dodavatele [§ 20a odst. 4 písm. d) a i) ve spojení s § 95 PTPI]. Provozovatele zásobníku plynu tíží vůči provozovateli distribuční soustavy povinnost předávat zejména včasné informace o kvalitě plynu, vtláčecích a těžebních výkonech, poruchách apod.

Vzájemné poskytování informací je předpokladem nejen pro zajištění bezpečného a spolehlivého provozu energetických zařízení držitelů licence v sektoru plynárenství, ale i pro vzájemnou provozuschopnost a spolupráci v případech stavů nouze a předcházení stavům nouze (§ 73) nebo pro uplatnění práva na volbu a bezplatnou změnu dodavatele apod.

Požadováním jiných než nezbytných informací by provozovatel distribuční soustavy mohl porušit povinnost rovného zacházení podle § 59 odst. 8 písm. f).

3. Právo přístupu

Právo provozovatele distribuční soustavy na přístup do přepravní soustavy, jiné distribuční soustavy a zásobníků plynu úzce navazuje na právo na připojení podle písmene a) komentovaného ustanovení. Je ale nezbytné právo na připojení a právo na přístup odlišovat. Připojení je třeba vykládat v technickém kontextu, jedná se o fyzické propojení s přepravní nebo jinou distribuční soustavou. Právem na přístup se podle komentovaného ustanovení rozumí právo provozovatele distribuční soustavy využívat přepravní soustavu nebo jinou distribuční soustavu k dopravě plynu nebo zásobníky plynu k uskladnění plynu, tzn. právo využívat službu přepravy plynu, službu distribuční soustavy a službu uskladňování.

Právo na přístup k přepravní soustavě, jiné distribuční soustavě nebo k zásobníku plynu přiznává EnerZ provozovateli distribuční soustavy odděleně od práva na připojení, což není dáno pouze odlišným vymezením subjektů, kteří jsou nositeli korespondujících povinností. Připojení distribuční soustavy k přepravní nebo jiné distribuční soustavě je u provozovatele připojované distribuční soustavy nejen fyzicky možné, ale i nezbytné pro využití samotného práva na přístup k přenosové nebo distribuční soustavě, tj. na využití služby přepravy plynu a služby distribuční soustavy. Službu uskladnění plynu, tj. právo na přístup do zásobníku plynu však může provozovatel distribuční soustavy využít i bez nezbytného fyzického propojení se se zásobníkem plynu (srov. zvláštní senát Konf 108/2009-11).

Právo provozovatele distribuční soustavy na přístup se realizuje prostřednictvím smlouvy o poskytnutí služby přepravy plynu (§ 72 odst. 5), smlouvy o zajištění služby distribuční soustavy (§ 72 odst. 6) nebo smlouvy o uskladnění plynu (§ 72 odst. 7).

Právo na přístup není právem neomezeným. Na jedné straně je omezeno podmínkami **22** pro jeho výkon stanovenými EnerZ, na druhé straně rozsahem účelu přístupu, kterým je zajištění rovnováhy mezi množstvím plynu vstupujícího do distribuční soustavy a množstvím plynu vystupujícího z distribuční soustavy.

Případné rozhodování sporu o přístup provozovatele distribuční soustavy do přepravní **23** soustavy, jiné distribuční soustavy nebo zásobníku plynu náleží do věcné působnosti Úřadu (§ 17 **66–69**).

4. Právo zřizovat a provozovat vlastní telekomunikační síť

Písmeno d) přiznává provozovateli distribuční soustavy právo zřizovat a provozovat **24** vlastní telekomunikační síť k řízení, měření, zabezpečování a automatizaci provozu distribuční soustavy a k přenosu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů. Jedná se o zákonné věcné břemeno, kterým provozovatel disponuje k cizím nemovitostem a kterému nekoresponduje povinnost zřizovat věcné břemeno smluvně s vlastníkem dotčené nemovitosti.

Přiznání uvedeného práva představuje jeden z nástrojů k plnění povinnosti **25** provozovatele distribuční soustavy zajišťovat bezpečný a spolehlivý provoz distribuční soustavy [§ 59 odst. 8 písm. a)]. Vlastní telekomunikační síť provozovatele distribuční soustavy tvoří ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) bodu 1 součást distribuční soustavy, a potažmo ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) bodu 7 i součást plynárenské soustavy. Jako součást distribuční soustavy tudíž požívá telekomunikační síť provozovatele distribuční soustavy obdobné ochrany jako její ostatní součásti, včetně bezpečnostního (§ 69) a ochranného pásma (§ 68).

Telekomunikační síť provozovatele distribuční soustavy lze ve smyslu § 2 písm. h) **26** ElKom považovat za síť elektronických komunikací. Telekomunikační síť provozovatele distribuční soustavy však neslouží k poskytování veřejně dostupných služeb elektronických komunikací, proto ji nelze považovat za veřejnou komunikační síť elektronických komunikací ve smyslu § 2 písm. j) ElKom.

5. Právo zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech plynárenská zařízení

Písmeno e) poskytuje provozovateli distribuční soustavy právo zřizovat a provozovat v souladu se **StavZ** plynárenská zařízení na cizích nemovitostech.

Právem provozovatele distribuční soustavy zřídit a provozovat plynárenská zařízení [§ 2 **28** odst. 2 písm. b) bod 8] se rozumí oprávnění držitele licence na distribuci plynu zřídit a provozovat na cizích nemovitostech zařízení distribuční soustavy.

Nezbytným předpokladem pro využití cizí nemovitosti k zřízení a provozování **29** plynárenských zařízení je získání příslušného soukromoprávního titulu prostřednictvím zřízení věcného břemene s vlastníkem nemovitosti nebo prostřednictvím institutu *expropriace* (o vyvlastnění rozhoduje příslušný vyvlastňovací úřad na návrh provozovatele distribuční soustavy o zřízení věcného břemene umožňujícího využití cizí nemovitosti nebo její části v případě, že vlastník není znám nebo není určen nebo proto, že je prokazatelně nedosažitelný, nečinný nebo nedošlo k dohodě). Vzhledem k ústavní ochraně vlastnického práva podle **čl. 11** odst. 4 LPS je v případě vyvlastnění nezbytné prokázat veřejný zájem. Legální definice distribuční soustavy [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 1] explicitně stanoví, že je zřizována a provozována ve veřejném zájmu a § 3 odst. 2 zahrnuje činnost distribuce plynu mezi činnosti uskutečňované ve veřejném zájmu.

6. Právo vstupu a vjezdu na cizí nemovitosti

Pod písmenem f) je zakotvena jedna z forem omezení vlastnického práva k nemovitým **30** věcem, které **EnerZ** v oblasti plynárenství upravuje. Provozovateli distribuční soustavy svědčí právo vstupovat a vjíždět na cizí nemovitosti v souvislosti se zřizováním, stavebními úpravami, opravami a provozováním distribuční soustavy a plynovodních přípojek. Toto oprávnění plyne přímo z titulu udělené licence na distribuci plynu, není tedy vázáno na existenci soukromoprávního ujednání s vlastníkem, resp. uživatelem dotčené nemovitosti, stejně jako není omezeno rozsahem ochranného pásma.

Výkon tohoto veřejnoprávního oprávnění není – jakožto zásah do práv vlastníka nebo **31** uživatele nemovitosti – bez omezení. Limitem vstupu a vjezdu na cizí nemovitost je obecná povinnost provozovatele distribuční soustavy vstup nebo vjezd na cizí nemovitost vlastníkům nebo uživatelům této nemovitosti oznámit, co nejvíce šetřit jejich práva a uvést dotčené nemovitosti do předchozího stavu, a není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícímu předchozímu účelu nebo užívání a bezprostředně jim to oznámit (§ 59 **77–81**).

Ohledně otázky náhrady za omezení v obvyklém užívání a majetkové újmy způsobené **32** v důsledku výkonu lze odkázat na § 59 **90**.

7. Právo odstraňovat a oklešťovat stromové a jiné porosty

Ve smyslu písmene g) svědčí provozovateli distribuční soustavy právo odstraňovat³³ a oklešťovat stromové a jiné porosty, provádět likvidaci odstraněného a okleštěného stromové a jiných porostů ohrožujících bezpečný a spolehlivý provoz distribuční soustavy. Právo odstraňovat a oklešťovat stromové a jiné porosty představuje jednu z forem omezení vlastnického práva k nemovitým věcem, které EnerZ v oblasti plynárenství upravuje. Konkrétně se jedná o věcné břemeno, které vzniká k dotčené nemovité věci přímo *ex lege*. Oprávnění odstraňovat a oklešťovat stromové a jiné porosty plyne přímo z titulu udělené licence na distribuci plynu, není tedy vázáno na existenci soukromoprávního ujednání s vlastníkem, resp. uživatelem dotčené nemovitosti, stejně jako není omezeno rozsahem ochranného pásma zařízení distribuční soustavy.

Předmětné právo úzce navazuje na zákaz vysazování trvalých porostů kořenicích do³⁴ větší hloubky než 20 cm nad povrch plynovodu ve volném pruhu pozemků o šířce 2 m na obě strany od osy plynovodu, vlastní telekomunikační sítě nebo plynovodní přípojky a ve volném prostoru pozemku o poloměru 15 m od osy ústí sondy zásobníku plynu (§ 68). Zároveň je ale předmět zákonné úpravy oprávnění provozovatele distribuční soustavy poněkud širší, jelikož výkon práva je vázán kritériem ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu distribuční soustavy, a ne pouhým vymezením délky rozměrů volného pruhu nebo volného prostoru. Posouzení ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu zařízení je předmětem odborného uvážení provozovatele distribuční soustavy.

V rámci výkonu tohoto oprávnění je provozovatel distribuční soustavy povinen předem³⁵ upozornit vlastníka či uživatele nemovitosti, protože je koncipováno jako subsidiární pro případy, že vlastník nebo uživatel dotčené nemovitosti nekoná v rozsahu stanoveném provozovatelem distribuční soustavy sám.

V případě, že se bude jednat o odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení³⁶ plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav, nevyžaduje se k jejich kácení povolení orgánu ochrany přírody (§ 8 odst. 2 OchPřKr). Konstrukce komentovaného ustanovení jako zákonného věcného břemene k dotčeným nemovitým věcem však obecně nevyklučuje vynětí provozovatele distribuční soustavy z povinnosti získat povolení ke kácení ve smyslu § 8 odst. 1 OchPřKr mimo ochranné pásmo plynárenského zařízení.

Výkon tohoto veřejnoprávního oprávnění není bez omezení. Tímto omezením je obecná³⁷ povinnost co nejvíce šetřit práva dotčených vlastníků a uživatelů cizích nemovitostí

a zvláštní povinnost provozovatele distribuční soustavy plynu provést na svůj náklad likvidaci vzniklého klestu a zbytků po těžbě po provedení odstranění nebo okleštění stromů.

8. **Právo vstupu a vjezdu do uzavřených prostor a zařízení sloužících k výkonu činnosti a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti, Bezpečnostní informační služby a do obvodu dráhy, jakož i vstupovat a vjíždět do nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací, v rozsahu i způsobem nezbytným pro výkon licencované činnosti**

Pod písmenem h) je zakotvena modifikace práva vstupu a vjezdu na cizí nemovitosti ve **38** smyslu písmene f), přiznávající provozovateli distribuční soustavy právo vstupu a vjezdu ke specifikovaným nemovitostem. Z důvodu zvláštní povahy prostor a zařízení sloužících k výkonu činnosti a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti, Bezpečnostní informační služby a zvláštního režimu obvodu dráhy a nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací, klade komentované ustanovení na výkon oprávnění vstupu a vjezdu dva limity. Tím prvním je zvláštní povinnost spočívající v řízení s veřejnoprávní úpravou obsaženou ve zvláštních předpisech, čímž je zdůrazněna specifická povaha a režim těchto nemovitostí. Druhý limit pro výkon oprávnění vstupu a vjezdu spočívá v nezbytnosti rozsahu a způsobu pro výkon licencované činnosti.

9. **Právo využívat plynová zařízení zákazníků při stavech nouze**

Při stavech nouze (§ 73) je písmenem i) přiznáno provozovateli distribuční soustavy **39** právo využívat v nezbytném rozsahu plynová zařízení zákazníků, pro něž provádí distribuci plynu.

V praxi může mít výkon tohoto oprávnění smysl zejména při haváriích na zařízeních pro **40** výrobu, přepravu, distribuci a uskladňování plynu [§ 73 odst. 1 písm. c)] a při nevyrovnané bilanci plynárenské soustavy nebo její části [§ 73 odst. 1 písm. d)].

Využívání plynárenských zařízení zákazníků při stavech nouze v rozsahu větším než **41** nezbytném, může za splnění dalších předpokladů naplnit skutkovou podstatu přestupku podle § 91 odst. 9 písm. s).

10. **Právo omezit nebo přerušit distribuci plynu**

EnerZ nedefinuje, co se rozumí pojmem omezení nebo přerušení distribuce. Při **42** interpretaci těchto pojmů lze vyjít z vyhlášky **NouzPI**, kterou vydává Ministerstvo na základě zmocňovacího ustanovení § 98a odst. 1 písm. e) k provedení § 73 a 73a.

V souladu s § 3 NouzPI se omezením distribuce plynu, tj. řízeným snížením distribuovaného množství plynu, rozumí nařízený přechod na náhradní palivo, omezení denní spotřeby plynu nebo snížení denní spotřeby plynu v závislosti na vyhlášeném odběrovém stupni pro omezení dodávky plynu [§ 5 písm. b) NouzPI]. Přerušením distribuce plynu se zpravidla rozumí dočasné faktické neposkytování odpovídajících činností a služeb.

Důvodem pro omezení nebo přerušení distribuce plynu je jedna nebo více **43** kvalifikovaných právních skutečností, jejichž výčet obsahují body 1 až 9. Zakotvené kvalifikované důvody představují zákonné výjimky z povinnosti umožnit přístup k distribuční soustavě, tj. z povinnosti poskytnout službu distribuce plynu. Důsledkem uplatnění těchto výjimek je omezení nebo přerušení distribuce plynu z distribuční soustavy do zařízení uživatele distribuční soustavy [§ 59 odst. 8 písm. b)]. Není pochyb, že zákonný výčet důvodů pro omezení nebo přerušení distribuce plynu je výčtem taxativním. „Na základě jazykového výkladu, který má z výše uvedených důvodů přednost, lze uzavřít, že případy, ve kterých je provozovatel distribuční soustavy oprávněn omezit nebo přerušit dodávku elektřiny odběratelům pojmenovává § 25 odst. 4 písm. d). Taxativně (tj. úplným výčtem) přitom definuje situace, ve kterých je provozovatel distribuční soustavy oprávněn omezit nebo přerušit dodávku elektřiny“ (NS 33 Cdo 5302/2008).

Omezení nebo přerušení distribuce plynu nad rámec výše uvedených zákonem **44** stanovených kvalifikovaných skutečností nebo nepřiměřenost omezení nebo přerušení distribuce plynu, ať již z hlediska časového, věcného nebo co se intenzity zásahu týče, nebo v případě neoznámení započetí nebo skončení omezení nebo přerušení distribuce plynu (§ 59 odst. 5) nebo neobnovení distribuce plynu bez zbytečného odkladu po odpadnutí zákonných důvodů (§ 59 odst. 6), koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 9 písm. c) a s). Poněvadž skutkové podstaty těchto přestupků nekryjí všechny případy překročení zákonného rámce pro omezení nebo přerušení distribuce plynu, lze tyto zbytné případy subsumovat pod skutkovou podstatu přestupku držitele licence podle § 91 odst. 1 písm. c), jelikož se jedná o porušení povinnosti dodržovat stanovené parametry kvality služby distribuční soustavy (§ 11).

Do věcné působnosti Úřadu nenáleží rozhodování všech sporů týkajících se omezení, **45** přerušení nebo neobnovení distribuce plynu. Podle § 17 odst. 7 písm. a) rozhoduje Úřad pouze spory o omezení, přerušení nebo obnovení distribuce plynu z důvodu neoprávněného odběru nebo neoprávněné distribuce. Neoprávněný odběr a neoprávněnou distribuci plynu EnerZ explicitně upravuje v § 74.

Mezi jednotlivé kvalifikované důvody, pro které může provozovatel distribuční soustavy **46** legálně omezit nebo přerušit distribuci plynu v nezbytném rozsahu, patří:

a) Bezprostřední ohrožení života, zdraví nebo majetku osob a likvidace těchto stavů. V souladu s § 59 odst. 8 písm. a) má provozovatel distribuční soustavy **47** povinnost zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárný provoz, údržbu, obnovu a rozvoj distribuční soustavy na území vymezeném licenci. Komentované ustanovení umožňuje provozovateli distribuční soustavy přerušit provoz distribuční soustavy v případě, kdy není možné zajistit bezpečnost provozu. Bezpečností se obecně rozumí takový výkon činností, který zajistí, že není ohrožen život, zdraví a majetek. Spolehlivostí distribuční soustavy se slovy čl. 25 odst. 1 směrnice 2009/73 rozumí dlouhodobá způsobilost soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po distribuci plynu. Hospodárným provozem lze rozumět provoz distribuční soustavy za přijatelných hospodářských podmínek. V případě přímo hrozícího nebezpečí újmy upřednostňuje komentované ustanovení zájem na ochraně života, zdraví nebo majetku osob před zájmem na spolehlivém a hospodárném provozu distribuční soustavy.

Bezprostřední ohrožení je takový stav, v němž vývoj událostí směřuje velmi rychle **48** k újmě. Původ ohrožení přitom nerozhoduje: může být vyvoláno přírodní silou (povodeň, zemětřesení) i jednáním člověka (například havárie zařízení distribuční soustavy vyvolaná stavební činností). Je možné, že ohrožení vyvolá sám provozovatel distribuční soustavy (například některý z jeho zaměstnanců poruší povinnosti při plnění pracovních úkolů). Ve své podstatě tudíž jde o zvláštní případ krajní nouze podle **§ 2906 ObčZ**, přičemž ale **EnerZ** nevyžaduje, aby újma, která hrozí, byla závažnější, než újma způsobená omezením či přerušením distribuce plynu. Důvodem je zřejmě to, že provoz distribuční soustavy představuje činnost, při které mohou vždy hrozit bezpečnostní rizika, přerušení či omezení distribuce plynu tak slouží jako prostředek k odvrácení hrozícího nebezpečí (což ale nevyklučuje požadavek časové a věcné přiměřenosti omezení nebo přerušení distribuce plynu a požadavek minimalizace zásahu provozovatele distribuční soustavy).

b) Stavy nouze nebo činnosti bezprostředně zamezující jejich vzniku. Stav nouze a předcházení stavu nouze představují mimořádné stavy v provozování plynárenské **49** soustavy. Ohledně podrobného vymezení uvedených stavů, souboru opatření a dalších souvisejících otázek lze odkázat na výklad k § 73.

c) Provádění plánovaných stavebních úprav, přeložek a plánovaných oprav na zařízení distribuční soustavy. Kvalifikovaný důvod je případem plánovaným, protože **50** je zjevné, že se jedná o práce nebo činnosti, které jsou dopředu plánovány. Na rozdíl od bezprostředního ohrožení není v těchto případech potřeba rychlého rozhodnutí. Právě naopak, provozovatel distribuční soustavy o provedení stavebních prací,

přeložek a oprav předem koncepčně přemýšlí, zařazuje je do plánu prací na jednotlivých zařízeních distribuční soustavy. Předně se jedná o stavební úpravy, za které lze považovat rekonstrukci neboli modernizaci zařízení distribuční soustavy. Přeložkou zařízení distribuční soustavy se rozumí dílčí změna trasy či přemístění plynárenského zařízení nebo některých jeho prvků upravuje (§ 70). I když EnerZ definici opravy plynárenského zařízení neobsahuje, lze za ni považovat zejména technologický postup či soubor úkonů, jimiž se opotřebovaná nebo jinak poškozená část zařízení vrátí do původního, resp. použitelného stavu.

S omezením nebo přerušením distribuce plynu podle bodu 3 spojuje EnerZ oznamovací 51 povinnost provozovatele distribuční soustavy (§ 59 odst. 5). Jestliže v důsledku provádění plánovaných stavebních úprav, přeložek a plánovaných oprav na zařízení distribuční soustavy dochází k omezení nebo přerušení distribuce plynu, je provozovatel distribuční soustavy povinen oznámit započetí a skončení omezení nebo přerušení distribuce plynu dotčeným účastníkům trhu s plynem ve lhůtě alespoň 15 dnů předem. Účelem zavedení oznamovací povinnosti je umožnit účastníkům trhu s plynem učinit opatření k zabránění vzniku škod z důvodu přerušení nebo omezení distribuce plynu. EnerZ neklade na oznámení žádné zvláštní požadavky; písemná forma se vyžaduje, má-li se předmětná činnost uskutečnit mezi 1. zářím a 31. květnem, tj. během topné sezóny. Nebude-li provádění těchto činností včas oznámeno, neuplatní se vyloučení povinnosti k náhradě škody podle odstavce 7.

d) Vznik a odstraňování poruch. Provozovatel distribuční soustavy je oprávněn omezit nebo přerušit distribuci plynu i v případě vzniku a odstraňování poruch na 52 zařízeních distribuční soustavy. Ze samotné podstaty definice distribuční soustavy je vznik poruch na zařízeních distribuční soustavy a jejich odstraňování neoddělitelnou součástí provozování distribuční soustavy. EnerZ pojem porucha nedefinuje a komentované ustanovení ani kauzálně (tj. co do příčiny) nepopisuje jednotlivé varianty, z nichž tato situace vzniká. Na základě jazykového výkladu lze dospět k tomu, že porucha je úplná či částečná ztráta schopnosti provozu prvku nebo zařízení. K pojmu poruchy se s odkazem na technickou terminologii vyjádřil i NS v rozsudku NS 23 Cdo 454/2012: „...V podmínkách projednávané věci tedy poruchu představovala ztráta schopnosti provozu zařízení pro rozvod energie.“

Ustanovení § 4 KvalDoPI upravuje 48hodinovou lhůtu po vzniku poruchy pro ukončení 53 přerušení nebo omezení distribuce plynu jako standard obnovy distribuce plynu do odběrného místa zákazníka. Lhůta pro ukončení přerušení nebo omezení distribuce plynu počíná běžet okamžikem, kdy se provozovatel distribuční soustavy dozvěděl o vzniku poruchy nebo kdy vznik poruchy zjistil nebo zjistit měl a mohl. Za nedodržení standardu obnovy distribuce plynu vzniká zákazníkovi nárok na náhradu stanovenou KvalDoPI.

e) Odběr plynu zařízeními, která ohrožují životy, zdraví nebo majetek osob. Bod 4 představuje jeden z aspektů nadřazenosti zájmu na spolehlivém a bezpečném provozu distribuční soustavy nad zájmy jednotlivých uživatelů. V případě, že provozovatel distribuční soustavy zjistí, že je k jím provozované soustavě připojeno odběrné plynové zařízení, které ohrožuje život, zdraví nebo majetek osob, je oprávněn nejenom vyzvat zákazníka, aby své odběrné plynové zařízení uvedl do souladu s § 62 odst. 2 písm. f) a s **PTPI**, ale též podle okolností omezit či přerušit distribuci plynu do takového odběrného místa. **54**

f) Neoprávněný odběr nebo neoprávněná distribuce plynu nebo neoprávněná přeprava plynu. Kvalifikovaným důvodem k uplatnění veřejnoprávního oprávnění provozovatele distribuční soustavy omezit nebo přerušit distribuci plynu je neoprávněný odběr, neoprávněná distribuce nebo neoprávněná přeprava (§ 74). Účelem oprávnění omezit nebo přerušit distribuci plynu v případě neoprávněného odběru nebo neoprávněné distribuce nebo neoprávněné přepravy plynu je zabránit těmto nežádoucím jevům na trhu s plynem, které se navíc explicitně zakazují (§ 74 odst. 6). **55**

Pro úplnost uvádíme, že o omezení nebo přerušení distribuce plynu z důvodu neoprávněného odběru může provozovatele distribuční soustavy požádat ve vztahu k svým zákazníkům obchodník s plynem [§ 61 odst. 1 písm. d)] nebo výrobce plynu [§ 57 odst. 1 písm. e)]. U výrobce plynu se bude jednat o zákazníky, kteří nejsou svým odběrným zařízením přímo připojeni k výrobně plynu nebo těžební plynovodu. Provozovatel distribuční soustavy je ve smyslu § 59 odst. 8 písm. z) povinen takové žádosti vyhovět, avšak dodavatel plynu, který přerušení dodávky plynu prostřednictvím provozovatele distribuční soustavy vyvolal, nese odpovědnost za to, že důvody pro přerušení dodávky plynu byly splněny. Konkretizace postupu při přerušení, omezení a obnovení dodávky plynu při neoprávněném odběru plynu, neoprávněné distribuci a neoprávněné přepravě, je předmětem úpravy **PTPI**. **56**

g) Neumožnění přístupu ze strany zákazníka. Bod 7 upravuje oprávnění provozovatele distribuční soustavy omezit nebo přerušit distribuci plynu v případě, že zákazník opakovaně bez vážného důvodu neumožnil přístup k měřicímu zařízení nebo neměřeným částem odběrného plynového zařízení, přestože byl k umožnění přístupu za účelem provedení kontroly, odečtu, údržby, výměny či odebrání měřicího zařízení alespoň 15 dnů předem písemně nebo jiným prokazatelným způsobem vyzván. **57**

Důvodová zpráva k zákonu č. **211/2011 Sb.** odůvodňuje přiznání tohoto práva hrozícím rizikem, že nebude možné provést správné zúčtování distribuovaného a odebraného plynu. **58**

Měřicím zařízením zákon rozumí veškerá zařízení pro měření, přenos a zpracování 59 naměřených hodnot [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 3]. Zákazník je podle § 62 odst. 2 písm. b) a c) povinen jednak umožnit instalaci měřicího zařízení provozovateli distribuční soustavy, jednak provozovateli distribuční soustavy umožnit přístup k měřicím zařízením. Duplicitně je stejná povinnost uložena zákazníkovi, jakožto i provozovateli jiné distribuční soustavy nebo provozovateli zásobníku plynu v § 71 odst. 6, který upravuje zpřístupnění měřicího zařízení provozovateli distribuční soustavy za účelem provedení kontroly, odečtu, údržby, výměny či odebrání měřicího zařízení. Legislativním nedostatkem komentovaného ustanovení je nelogické vztahování možnosti omezit nebo přerušit distribuci plynu pouze k zákazníkovi, byť obdobný případ může nastat i u provozovatele jiné distribuční soustavy nebo provozovatele zásobníku plynu.

Z dikce přiznaného práva plynou dvě podmínky pro přerušení nebo omezení distribuce 60 plynu. První je opakované neumožnění přístupu k měřicímu zařízení ze strany zákazníka bez vážného důvodu. S tím úzce souvisí fyzické umístění měřicího zařízení, které EnerZ výslovně nespécifikuje. V praxi se má obecně za to, že by měl být plynoměr umístěn na dobře přístupném místě, ideálně bez nezbytnosti součinnosti zákazníka (například technická norma TPG G 934 01 Plynoměry – Umístování, připojování a provoz, podle které se plynoměry přednostně umísťují mimo byt nebo provozovnu nebo na veřejně přístupném prostranství. U nově instalovaných plynoměrů se tak upouští od jejich umístování v instalačních prostorách bytových jader nebo v samostatných instalačních šachtách). Na uvedenou praxi navazují i ustanovení EnerZ , díky kterým provozovatel distribuční soustavy disponuje určitými právními nástroji k prosazení umístění měřicího zařízení tak, aby bylo přístupné z veřejného prostranství. Lze odkázat na § 72 odst. 3, který v rámci právní úpravy smlouvy o připojení řadí mezi náležitosti této smlouvy i ujednání o umístění měřicího zařízení. Ustanovení § 62 odst. 2 písm. g) navíc umožňuje provozovateli distribuční soustavy v případě stavebních úprav distribuční soustavy požadovat změnu umístění měřicího zařízení a hlavního uzávěru plynu, přičemž zákazník je povinen tyto úpravy na náklady provozovatele distribuční soustavy umožnit.

Druhou podmínkou je učinění výzvy ze strany provozovatele distribuční soustavy 61 k umožnění přístupu k měřicímu zařízení za účelem provedení kontroly, odečtu, údržby, výměny, či odebrání. Ačkoliv komentované ustanovení zmiňuje na prvním místě písemnou formu výzvy, připouští se i jiné formy, přičemž prokazatelnost výzvy EnerZ explicitně zdůrazňuje. Je na provozovateli distribuční soustavy prokázat, že výzva byla učiněna vhodným způsobem a v časovém předstihu alespoň 15 kalendářních dnů.

h) Omezení nebo přerušení přepravy plynu provozovatelem přepravní soustavy.

Bod 8 zcela logicky opravňuje provozovatele distribuční soustavy omezit nebo přerušit 62 distribuci plynu, v případě, že provozovatel přepravní soustavy omezí nebo přeruší

přepřavu plynu. Důvodová zpráva k zákonu č. 211/2011 Sb. explicitně zdůrazňuje umožnění omezení nebo přerušeni distribuce plynu v důsledku problémů, které vzniknou na přepravní soustavě empirickou zkušeností z ledna roku 2009, kdy byl přerušen tranzit plynu přes Ukrajinu. Mandatorním důsledkem omezení nebo přerušeni přepřavy plynu je pokles tlaku v zařizeniích distribuční soustavy, se kterým se pojí ohrožení funkčnosti distribuční soustavy.

i) Dodávka plynu z výroben plynu, která by ohrožovala bezpečný a spolehlivý provoz plynových zařizenií. Plyn přepřavovaný distribuční soustavou musí splňovat parametry kvality. Pokud nejsou splněny parametry kvality plynu dodávaného do distribuční soustavy z výroby plynu a potenciální distribucí tohoto plynu by byl ohrožen bezpečný a spolehlivý provoz distribuční soustavy, umožňuje bod 9 provozovateli distribuční soustavy omezit nebo přerušit distribuci plynu. **63**

11. Právo nakupovat a prodávat plyn

Písmeno k) přiznává provozovateli distribuční soustavy právo nakupovat plyn pro krytí ztrát v distribuční soustavě nebo pro vlastní spotřebu; toto není považováno za obchod s plynem. **64**

Výkon tohoto práva omezuje komentované ustanovení vymezeným rozsahem. Tímto rozsahem se předně rozumí krytí ztrát části distribuovaného plynu, ke kterým při distribuci plynu distribuční soustavou dochází z fyzikálních a jiných důvodů. Ztráty v distribuční soustavě představují rozdíl mezi množstvím plynu, které bylo naměřeno při vstupu do distribuční soustavy a množstvím plynu naměřeného při výstupu z distribuční soustavy za určité období. V praxi se rozlišují **65**

1. ztráty technické, tj. skutečné ztráty plynu, způsobené úniky plynu a vlivem nepřesnosti měření (tj. vlivem vlastní nepřesnosti měřicích zařizenií a vlivem použitých přepočtových koeficientů), a
2. ztráty netechnické, tj. zejména ztráty plynu způsobené neoprávněnými odběry plynu.

Druhým důvodem pro omezenou účast provozovatele distribuční soustavy na komoditním trhu s plynem je vlastní spotřeba, kterou se rozumí ta část plynu, která je z technologických důvodů spotřebována pro účely zabezpečení řádného provozu distribuční soustavy. Jedná se zejména o plyn použitý na předehřev vysokotlakých regulačních stanic a také technologická spotřeba, která vzniká při technologických zásazích provozovatelů distribučních soustav na plynárenském zařizenií a dále ztráty plynu způsobené zásahy třetích stran při prováděni výkopových prací (*Benedikt, Bičák, Coufal a kol. 2015 s. 194*). **66**

Z dikce ustanovení je navíc zřejmé, že uvedené aktivity nenaplňují znaky podnikání ve smyslu § 420 odst. 1 ObčZ, a tudíž nemohou být považovány za podnikání, resp. obchodování s plynem. Právo provozovatele distribuční soustavy nakupovat plyn pro krytí ztrát nebo pro vlastní spotřebu souvisí s plněním povinnosti zajišťovat bezpečný, spolehlivý a hospodárny provoz distribuční soustavy [§ 59 odst. 8 písm. a)].

Nakupovat plyn pro stanovený účel lze od obchodníka s plynem, od jiného výrobce plynu, potažmo též ze zahraničí. **68**

Pro úplnost lze dodat, že v rámci odběru plynu, který je uskutečňován pro krytí ztrát a vlastní spotřebu, se provozovatel distribuční soustavy považuje za zákazníka (§ 3 odst. 4 PTPI). **69**

Na okraj uvádíme, že komentované ustanovení nelze chápat jako zákonný zákaz nakupovat plyn v jiných než v tam uvedených případech, nýbrž je nutno jej považovat za bližší určení činností, které jsou nezbytnou součástí bezpečného a spolehlivého provozování distribuční soustavy, resp. součástí výkonu licencované činnosti distribuce plynu, případně jako připuštění možnosti provozovatele distribuční soustavy v omezeném rozsahu působit na komoditním trhu s plynem. Zákonodárce tak zřejmě činí, aby zamezil pochybnostem ohledně rozsahu účasti provozovatele distribuční soustavy na trhu s plynem, přičemž zdůraznil okolnost, že plyn nebude provozovatelem distribuční soustavy nakupován samostatně, nezávisle na krytí ztrát v distribuční soustavě nebo pro vlastní spotřebu provozovatele distribuční soustavy. **70**

12. Právo uzavřít hlavní uzávěr plynu

Provozovatel distribuční soustavy je podle komentovaného ustanovení oprávněn při odvracení nebezpečí bezprostředního ohrožení života uzavřít hlavní uzávěr plynu (k definici hlavního uzávěru plynu § 2). Fyzickým uzavřením hlavního uzávěru plynu dochází *de facto* k přerušení distribuce plynu zákazníkovi. Ve smyslu § 59 odst. 1 písm. j) bodu 1 lze komentované ustanovení považovat za obsoletní, jelikož provozovatel distribuční soustavy je oprávněn přerušit nebo omezit distribuci plynu při bezprostředním ohrožení života. **71**

III. Povinnost zřídit věcné břemeno

Provozovatel distribuční soustavy je povinen zřídit věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely zřizování a provozování plynárenských zařízení na cizích nemovitostech. Ačkoli EnerZ preferuje způsob smluvního zřízení věcného břemene, v podmínkách praktického života nelze vyloučit případy, kdy to **72**

nebude možné, ať již z objektivních, či subjektivních důvodů. Za tohoto stavu věci lze využít institutu *expropriace*. V přiměřenostech lze odkázat na § 57.

IV. Právo vlastníka nebo uživatele nemovitosti na přiměřenou náhradu

Odstavec 3 upravuje institut náhrady za omezení v obvyklém užívání nemovitosti, resp. **73** náhrady majetkové újmy vzniklé v souvislosti s výkonem oprávnění provozovatele distribuční soustavy plynoucích z udělené licence ve vztahu k cizím nemovitostem.

Vznikla-li vlastníku nebo uživateli dotčené nemovitosti v důsledku **74**

1. zřizování a provozování plynárenských zařízení [odstavec 1 písm. e)],
2. vstupu a vjezdu v souvislosti se zřizováním, stavebními úpravami, opravami a provozováním distribuční soustavy a plynovodních přípojek [odstavec 1 písm. f) a h)],
3. odstraňování, oklešťování a likvidaci porostů [odstavec 1 písm. g)], nebo
4. využívání plynových zařízení při stavech nouze [odstavec 1 písm. i)], újma nebo je-li omezen v obvyklém užívání dotčené nemovité věci,

má právo na přiměřenou jednorázovou náhradu.

Proces stanovení přiměřené jednorázové náhrady je upraven samostatnými právními **75** předpisy (*OcMaj*, *LesZ* a vyhláška Ministerstva zemědělství č. **55/1999 Sb.**, o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích).

V daném kontextu je stanovena prekluzivní lhůta pro uplatnění nároku, který je nutno **76** uplatnit u provozovatele distribuční soustavy 2 let ode dne, kdy k omezení nebo újmě došlo, přičemž její povaha je objektivní.

V. Povinnost šetřit práva vlastníků nemovitostí

Odstavec 4 upravuje elementární povinnosti provozovatele distribuční soustavy, kterými **77** je vázán při výkonu oprávnění ve vztahu k cizím nemovitostem, a to ve smyslu odstavce 1 písm. d) až i).

Předně se jedná o povinnost provozovatele distribuční soustavy při výkonu oprávnění **78** co nejvíce šetřit práv dotčených vlastníků a uživatelů cizích nemovitostí. V daném kontextu je ovšem třeba zmínit i uživatele těchto nemovitostí, byť tato kategorie není výslovně zmíněna. Je-li totiž pozemek v nájmu nebo pachtu, zájem na minimalizaci případných negativních důsledků s vymezenou činností spojených primárně svědčí faktickému uživateli nemovitosti.

Dále je upravena povinnost předem oznámit vstup na nemovitost za účelem výkonu **79** oprávnění. Náležitosti a forma oznámení nejsou blíže stanoveny. Systematicky můžeme dovozovat, že by se mělo jednat o prokazatelné oznámení, jehož obsahem je zejména datum, účel (zdůvodnění vstupu či vjezdu na dotčenou nemovitost) včetně popisu činností, které v této souvislosti budou na nemovitosti vykonávány. Vzhledem k imperativu co nejvíce šetřit práva vlastníků a uživatelů by oznámení mělo být učiněno s dostatečným předstihem. **EnerZ** nevyžaduje souhlas dotčených vlastníků nebo uživatelů nemovitostí.

Po skončení prací je provozovatel distribuční soustav povinen uvést nemovitost do **80** předchozího stavu, nebo není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícímu předchozímu účelu či užívání dotčené nemovitosti a oznámit tuto skutečnost vlastníku nemovitosti.

Zvláštní povinnost klade komentované ustanovení v souvislosti s výkonem oprávnění **81** odstraňovat a oklešťovat stromoví a jiné porosty, provádět likvidaci odstraněného a okleštěného stromoví a jiných porostů, ohrožujících bezpečný a spolehlivý provoz distribuční soustavy ve smyslu § 59 odst. 1 písm. g); po provedení odstranění nebo okleštění stromoví je provozovatel distribuční soustavy povinen na svůj náklad provést likvidaci vzniklého klestu a zbytků po těžbě.

VI. Oznamovací povinnost

V případě, že provozovatel distribuční soustavy využije svého oprávnění omezit nebo **82** přerušit distribuci plynu z důvodu provádění plánovaných stavebních úprav a plánovaných oprav na zařízeních distribuční soustavy [§ 59 odst. 1 písm. j) bod 3], tíží jej podle odstavce 5 komentovaného ustanovení povinnost oznámit započetí a skončení omezení nebo přerušení distribuce plynu dotčeným účastníkům trhu nejméně 15 dnů předem.

Z dikce plyne, že plnění oznamovací povinnosti nesměřuje pouze k zákazníkům, ale i k **83** obchodníkovi s plynem a ostatním infrastrukturním provozovatelům. Účelem zavedení oznamovací povinnosti je umožnit dotčeným účastníkům trhu s plynem provést opatření nezbytná k zabránění vzniku škod, které při přerušení nebo omezení distribuce a potažmo i dodávky plynu hrozí. U plánovaných stavebních úprav a plánovaných oprav na zařízeních distribuční soustavy se jedná o časově předvídatelné omezení či přerušení distribuce plynu. Smyslem úpravy oznamovací povinnosti je seznámení dotčených účastníků trhu s plynem s předvídatelným započtím a skončením omezení nebo přerušení distribuce plynu.

Komentované ustanovení neklade na způsob oznámení plánovaných stavebních úprav, přeložek a plánovaných oprav zařízení distribuční soustavy zvláštní požadavky. Systematicky můžeme dovozovat, že by se mělo jednat o prokazatelné a adresné oznámení, jehož obsahem je zejména datum a důvod omezení či přerušení distribuce plynu. Dále lze usuzovat, že by oznámení mělo být učiněno způsobem, který zajistí reálnou možnost dotčených účastníků zjistit, že k omezení nebo přerušení distribuce plynu dojde, aniž by se o získání informace museli aktivně přičinit. V praxi se využívá zejména oznámení způsobem v místě obvyklým [například elektronická komunikace (SMS, e-mail), vhození písemných letáků do poštovních schránek, vyvěšení na úřední desce obce, jejíž obyvatelé jsou omezením či přerušením distribuce plynu dotčeni, vyhlášením v místním rozhlasu], případně se omezení či přerušení distribuce plynu s určitými účastníky trhu předjedná i předem (například nemocnice či sklárny). Jako dodatečný prostředek lze využít i webové stránky provozovatele distribuční soustavy, požadavek absence proaktivního přístupu a adresnosti oznámení je ale v tomto případě poněkud diskutabilní.

Co se oznámené doby omezení nebo přerušení distribuce týká, je stanovení termínu **85** započetí a skončení přerušení či omezení distribuce na odborném posouzení provozovatele distribuční soustavy. Stanovený termín přerušení či omezení distribuce je pro provozovatele distribuční soustav závazný ve smyslu standardu dodržení plánovaného omezení nebo přerušení distribuce plynu, který je předmětem úpravy § 8 odst. 1 KvalDoPI. Za nedodržení standardu plánovaného omezení nebo přerušení distribuce plynu je provozovatel distribuční soustavy povinen poskytnout zákazníkovi za každý i započatý den nedodržení oznámené doby omezení nebo přerušení náhradu ve výši stanovené § 8 odst. 2 KvalDoPI.

Zvláštní podmínku písemné formy klade komentované ustanovení na činnosti, které se **86** mají uskutečnit mezi 1. zářím a 31. květnem, tj. během topné sezóny. Účelem zpřísněné formy je zejména motivovat provozovatele distribuční soustavy, aby plánované stavební úpravy a plánované opravy prováděl v době mimo topnou sezónu, kdy důsledky přerušení nebo omezení distribuce plynu nejsou tak citelné.

Na řádné splnění oznamovací povinnosti úzce navazuje vyloučení práva na náhradu **87** škody podle § 59 odst. 7. Pokud provozovatel distribuční soustavy oznamovací povinnost nesplní, vzniká nárok dotčeného účastníka trhu s plynem na náhradu škody. Provozovatel distribuční soustavy tak ponese povinnost k náhradě škody způsobené porušením zákona (§ 2910 ObčZ).

V rovině veřejného práva koresponduje porušení oznamovací povinnosti se skutkovou **88** podstatou přestupku podle § 91 odst. 9 písm. c).

VII. Povinnost obnovit distribuci plynu

V odstavci 6 nacházíme časovou limitaci pro výkon veřejnoprávních oprávnění **89** provozovatele distribuční soustavy, která se týká omezení či přerušení distribuce plynu. Komentované ustanovení ukládá provozovateli distribuční soustavy povinnost obnovy distribuce plynu nejpozději po úhradě náhrady škody způsobené neoprávněným odběrem nebo neoprávněnou distribucí bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejímu omezení nebo přerušení. Nedostatek legislativní úpravy komentovaného ustanovení lze spatřovat v tom, že vztahuje povinnost bezprostředně obnovit distribuci plynu pouze k případům uvedeným v § 59 odst. 1 písm. j) bodu 6. Domníváme se, že při koncipování komentovaného ustanovení bylo úmyslem zákonodárce zakotvit obecnou povinnost obnovit distribuci plynu bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejímu omezení nebo přerušení, bez ohledu na konkrétní kvalifikovaný důvod zakotvený v § 59 odst. 1 písm. j); a pouze pro vyloučení pochybností výslovně uvést, že důvody pro přerušení nebo omezení distribuce plynu podle § 59 odst. 1 písm. j) bodu 6 trvají, dokud není nahrazena škoda způsobená neoprávněným odběrem nebo neoprávněnou distribucí. Tomu nasvědčuje i koncipování obdobné povinnosti obnovit přepravu plynu nebo činnosti spojené s uskladňováním plynu bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejich omezení nebo přerušení (§ 58 odst. 6, § 60 odst. 6). K obdobnému závěru lze dospět i prostřednictvím teleologického výkladu, jelikož právo provozovatele distribuční soustavy na omezení nebo přerušení distribuce plynu bezpochyby není – jakožto výrazný zásah do práv zákazníka – bez omezení. Tímto omezením je právě povinnost obnovit distribuci plynu bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejímu omezení nebo přerušení.

VIII. Vyloučení práva na náhradu škody

Obecná úprava náhrady majetkové a nemajetkové újmy vzniklé z provozu, ať již byla **90** způsobena vlastní provozní činností, věcí při ní použitou nebo vlivem činnosti na okolí, je obsažena v **§ 2924 ObčZ**.

První věta odstavce 7 zavádí institut limitace náhrady škody vzniklé v důsledku omezení **91** nebo přerušení distribuce plynu v nezbytném rozsahu z důvodu jedné nebo více stanovených kvalifikovaných právních skutečností [§ 59 odst. 1 písm. j) body 1 až 9].

Obecná úprava náhrady majetkové a nemajetkové újmy vzniklé z provozu, ať již byla **92** způsobena vlastní provozní činností, věcí při ní použitou, nebo vlivem činnosti na okolí, je obsažena v **§ 2924 ObčZ**.

Ve vztahu k obecné úpravě provedené **ObčZ** zakotvuje odstavec 7 úpravu speciální, která má s odkazem na kolizní pravidlo *lex specialis derogat generali* přednost. Účelem komentovaného ustanovení je liberalizace provozovatele distribuční soustavy ze vzniku odpovědnostního nároku třetích stran v zákonem předvídaných situacích souvisejících s provozováním distribuční soustavy.

Ve druhé větě komentovaného ustanovení jsou upraveny dvě výluky, kdy **EnerZ**⁹⁴ připouští vznik nároku účastníka trhu, kterému byla omezena či přerušena dodávka plynu, na náhradu škody ze strany provozovatele distribuční soustavy. Prvně jde o případy porušení oznamovací povinnosti podle § 59 odst. 5 ve vztahu k plánovaným stavebním úpravám, přeložkám a plánovaným opravám na zařízeních distribuční soustavy. Druhou situaci, kdy **EnerZ** přiznává účastníkovi trhu právo na náhradu škody způsobené omezením či přerušením distribuce plynu, je prokazatelné zavinění poruchy ze strany provozovatele distribuční soustavy. Pouze v těchto dvou případech připouští **EnerZ** vznik nároku dotčeného účastníka trhu s plynem na náhradu škody ze strany provozovatele distribuční soustavy.

V prvním případě, tj. nesplnění oznamovací povinnosti podle § 59 odst. 5, odpovídá⁹⁵ provozovatel distribuční soustavy za způsobenou škodu, a lze dovozovat, že se nebude moci této odpovědnosti zprostit ani za podmínek uvedených v § 2924 **ObčZ**, tj. prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo. Druhá výluka, tj. prokazatelné zavinění poruchy výrobcem plynu, byla do **EnerZ** inkorporována novelou č. 158/2009 **Sb.** Důvodová zpráva k tomu uvádí: „*Pokud jde o možnost přerušení nebo omezení dodávek v případě poruchy na energetickém zařízení, pak právo na náhradu škody a ušlý zisk vzniká tehdy, jedná-li se o poruchu na energetickém zařízení, kterou držitel licence způsobil. Vznik poruchy tak musí být v příčinné souvislosti se zaviněným porušením povinností souvisejících s výkonem licencované činnosti daného držitele licence. Porucha, která by nastala v důsledku jiných vlivů, jako je například zásah třetích osob, nebude poruchou způsobenou držitelem licence a nárok na náhradu škody a ušlý zisk (ve vztahu k držiteli licence) poškozenému nevzniká.*“ Podmínkou vzniku povinnosti k náhradě škody provozovatelem distribuční soustavy je v tomto případě zavinění, byť i jen ve formě nedbalosti. Jedná se tedy o subjektivní odpovědnost, která je konstruována na principu zavinění.

Ve smyslu obecné úpravy zvláštní povinnosti k náhradě škody z provozní činnosti⁹⁶ provedené **ObčZ** lze současně dovozovat, že provozovatel distribuční soustavy odpovídá za škodu vzniklou omezením nebo přerušením distribuce plynu i v případech, kdy překročí nezbytný rozsah omezení nebo přerušování, nebo kdy nebudou naplněny

podmínky pro omezení či přerušení podle § 59 odst. 1 písm. j) anebo pokud provozovatel distribuční soustavy nesplní povinnost obnovit distribuci plynu bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejímu omezení nebo přerušení podle § 59 odst. 6.

IX. Katalog povinností provozovatele distribuční soustavy

Do odstavce 8 pod písmena a) až ee) jsou koncentrovány povinnosti provozovatele **97** distribuční soustavy, prostřednictvím nichž (vedle práv zakotvených § 59 odst. 1) **EnerZ** vymezuje základní oblasti podnikatelské činnosti držitele licence na distribuci plynu.

Primárně se jedná o základní povinnosti vztahující se k provozování distribuční **98** soustavy a k poskytování služby distribuční soustavy. Dále komentované ustanovení zakotvuje informační povinnosti provozovatele distribuční soustavy ve vztahu ke státním orgánům, jiným účastníkům trhu s plynem a veřejnosti. Zároveň zde pak nacházíme povinnost zpracování dokumentů, které jsou projevem zásady transparentnosti provozovatele distribuční soustavy, nebo naopak i povinnost mlčivosti. Okruh povinností provozovatele distribuční soustavy není komentovaným výčtem zcela vyčerpán, neboť na jiných místech **EnerZ** lze nalézt i další povinnosti plynoucí z postavení držitele licence na distribuci plynu (například § 11, 59a, § 68 odst. 5, § 71, § 73 odst. 4).

Obsah a rozsah povinností provozovatele distribuční soustavy je vymezen pouze **99** rámcově a dále je konkretizován prostřednictvím prováděcích právních předpisů (**PPřiPI**, **PTPI** atd.).

1. Povinnost zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárny provoz, údržbu, obnovu a rozvoj distribuční soustavy

Písmeno a) ukládá provozovateli distribuční soustavy elementární povinnost, kterou je **100** zajištění bezpečného, spolehlivého a hospodárneho provozu, údržby, obnovy a rozvoje distribuční soustavy na území vymezeném licenci. Zajištění bezpečného, spolehlivého a hospodárneho provozu, údržby, obnovy a rozvoje distribuční soustavy je nezbytné interpretovat v souladu s čl. 25 odst. 1 směrnice 2009/173, tzn. s důrazem na zajišťování dlouhodobé způsobilosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po distribuci plynu. Nad rámec **EnerZ** zdůrazňuje uvedené ustanovení směrnice 2009/73 při provozování distribuční soustavy i požadavek náležitého ohledu na životní prostředí a energetickou účinnost.

Obecná povinnost vykonávat licencovanou činnost tak, aby byla zajištěna spolehlivá **101** a trvale bezpečná dodávka energie, patří mezi základní povinnosti držitelů licence [§ 11

odst. 1 písm. a)]. Komentované ustanovení představuje jistou modifikaci této obecné povinnosti.

Ve vztahu k jednotlivým pojmům definujícím komentovanou povinnost uvádíme¹⁰² Bezpečností se obecně rozumí takový výkon činností, který zajistí, že není ohrožen život, zdraví a majetek. Ve smyslu čl. 2 odst. 32 směrnice 2009/73 lze bezpečností rozumět jak bezpečnost dodávek zemního plynu, tak i bezpečnost technickou.

Pojem spolehlivost se obecně používá jako souhrnný termín pro charakteristiky kvality¹⁰³ objektu, které se vztahují k času. Spolehlivostí distribuční soustavy se podle čl. 25 odst. 1 směrnice 2009/73 rozumí dlouhodobá způsobilost soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po distribuci plynu. V souladu s českou technickou normou ČSN EN 60300-1: Management spolehlivosti lze spolehlivost chápat jako schopnost plnit požadavky a očekávání týkající se objektu důsledně po celou dobu. S ohledem na výše uvedené lze tedy systematicky spolehlivost distribuční soustavy vyložit jako schopnost distribuční soustavy fungovat tak, jak je požadováno, a tehdy, když je to požadováno. Spolehlivost vytváří hodnotu v tom, že si distribuční soustava uchovává charakteristiky výkonnosti, funguje, jak je požadováno a uspokojuje potřeby a očekávání účastníků trhu s plynem. Do spolehlivosti distribuční soustavy se zahrnuje pohotovost, bezporuchovost, zotavitelnost a udržitelnost.

Hospodárným provozem, údržbou, obnovou a rozvojem je třeba rozumět výkon těchto¹⁰⁴ činností za přijatelných hospodářských podmínek. Požadavek na hospodárnost úzce souvisí i s cenovou regulací služby distribuční soustavy [§ 2 odst. 2 písm. c) bod 29]. Při regulaci ceny související služby v plynárenství je Úřad vázán imperativem stanoveným § 19a odst. 1, ve smyslu kterého pokrývají regulované ceny ekonomicky oprávněné náklady na zajištění spolehlivého, bezpečného a efektivního výkonu licencované činnosti, dále odpisy a přiměřený zisk zajišťující návratnost realizovaných investic do zařízení sloužících k výkonu licencované činnosti a oprávněné náklady na zvyšování energetické účinnosti při výstavbě a provozu přenosové soustavy, přepravní soustavy a distribučních soustav.

Údržba zásadním způsobem přispívá ke spolehlivosti distribuční soustavy. Údržba se¹⁰⁵ neomezuje pouze na technické zásahy, ale zahrnují se do ní i další činnosti, jako je plánování, vedení dokumentace atd. V souladu s čl. 2.1 České technické normy ČSN EN 13306: Údržba – Terminologie údržby se údržbou rozumí kombinace všech technických, administrativních a manažerských opatření během životního cyklu objektu zaměřených na jeho udržení ve stavu nebo jeho navrácení do stavu, v němž může vykonávat požadovanou funkci. *A contrario* se provozem distribuční soustavy rozumí kombinace všech technických, administrativních a manažerských opatření, jiných, než jsou zásahy údržby, které vedou k používání zařízení distribuční soustavy.

Obnovou lze rozumět realizaci takových opatření, která odstraňují částečné nebo úplné¹⁰⁶ opotřebení, čímž se zajistí zachování původních funkcí zařízení distribuční soustavy. Obnova je realizována ve formě oprav nebo technického zhodnocení na rozdíl od rozvoje, který se zpravidla realizuje ve formě investic.

Souhrnně lze říci, že povinnost zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárný provoz¹⁰⁷ údržbu, obnovu a rozvoj distribuční soustavy v souladu s výše provedeným výkladem znamená, že provozovatel distribuční soustavy musí k výkonu licencované činnosti přistupovat tak, aby distribuční soustava byla schopna distribuci plynu zajišťovat trvale bez přerušení, aniž by byl ohrožen život, zdraví a majetek a za přiměřeného a rozumného vynakládání finančních prostředků.

2. Povinnost poskytnout službu distribuční soustavy

Legální definici služby distribuční soustavy obsahuje § 2 odst. 2 písm. b) bod 29. ¹⁰⁸

Tato služba se poskytuje na základě smlouvy o zajištění distribuční soustavy (§ 72 odst.¹⁰⁹ 6), avšak v praxi je služba distribuční soustavy mnohem častěji zajišťována zákazníkovi skrze smluvní vztah s obchodníkem, který ji pak zprostředkovává prostřednictvím smlouvy o sdružených službách dodávky plynu (§ 72 odst. 2). Pod závazek zajistit služby distribuční soustavy je potřeba rozumět závazek zajistit dopravu plynu z hlediska toku plynu bezprostředně nadřazenou distribuční soustavou. Smluvním protiplněním poskytnutí služby distribuční soustavy je povinnost zaplatit regulovanou cenu služby distribuční soustavy (§ 19a²⁹).

Konkretizace náležitosti žádosti a smlouvy o zajištění služby distribuční soustavy je¹¹⁰ provedena § 37 PTPI.

Duplicitní povinnost poskytnout službu distribuční soustavy upravuje i písmeno e)¹¹¹ komentovaného ustanovení, které navíc stanoví i podmínky pro plnění této povinnosti.

3. Povinnost uhradit podíl na oprávněných nákladech na připojení

Písmeno c) zakládá povinnost provozovatele distribuční soustavy uhradit provozovatel¹¹² přepravní soustavy nebo provozovateli jiné distribuční soustavy stanovený podíl na oprávněných nákladech na připojení distribuční soustavy k přepravní soustavě nebo distribuční soustavě (pozn.: jedná se o tzv. nadřazenou distribuční soustavu). Provozovatel distribuční soustavy jakožto žadatel o připojení se totiž ve smyslu komentovaného ustanovení musí podílet na nákladech, které vynaložil provozovatel přepravní soustavy nebo provozovatel nadřazené distribuční soustavy na připojení zařízení distribuční soustavy žadatele. Tato povinnost úzce souvisí s absencí

hospodárního nebo efektivního hlediska posuzování žádosti o připojení. Pokud provozovatel distribuční soustavy splní podmínky připojení, je dotčený provozovatel povinen zařízení distribuční soustavy připojit i v případě, že je toto připojení pro provozovatele nevhodné (samozřejmě za předpokladu splnění podmínek připojení, srov. § 3 PPřiPI) – připojovací povinnost provozovatele distribuční soustavy upravuje § 59 odst. 8 písm. d).

Náklady spojené s připojením zařízení distribuční soustavy, vznikající na straně žadatele – provozovatele distribuční soustavy, hradí provozovatel připojované distribuční soustavy sám. **113**

Závazek podílet se na úhradě oprávněných nákladů na připojení vzniklých na straně provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele distribuční soustavy ostatně patří i mezi podstatné náležitosti smlouvy o připojení podle § 72 odst. 3. **114**

Konkretizace způsobu stanovení podílu nákladů spojených s připojením distribuční soustavy je vedle podmínek připojení a pravidel pro posuzování souběžných požadavků na připojení předmětem úpravy PPřiPI. Ve vztahu k připojení distribuční soustavy zakotvuje § 7 odst. 1 PPřiPI základní pravidlo stanovící povinnost provozovatele připojované distribuční soustavy hradit oprávněné náklady provozovatele distribuční soustavy spojené s připojením distribuční soustavy v plné výši. V případě připojení distribuční soustavy k přepravní soustavě se ve smyslu § 7 odst. 3 PPřiPI hradí paušální částka stanovená postupem podle přílohy č. 6 vyhlášky. Pokud je navíc délka plynovodu přepravní soustavy, který má být postaven za účelem připojení distribuční soustavy, kratší než 5 km, hradí veškeré náklady spojené s připojením provozovatel přepravní soustavy. **115**

Oprávněnými náklady se podle § 7 odst. 4 PPřiPI rozumí náklady zahrnující pouze nezbytně nutné náklady odpovídající výši zajištěné požadované kapacity, umístění a způsobu připojení zařízení žadatele související s pořízením, výstavbou nebo úpravami nadřazené soustavy, které byly vyvolány požadavkem žadatele v souvislosti s připojením jeho zařízení, včetně nákladů na pořízení projektové dokumentace, geodetické zaměření a věcná břemena. K nákladům na připojení patří jen ty náklady, které jsou vyvolané připojením na straně provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele distribuční soustavy. **116**

Pokud se strany neshodují v otázce výše nákladů na připojení, může vzniknout spor spadající do působnosti Úřadu podle § 17 odst. 7 písm. a). V rámci úpravy přestupků držitele licence na distribuci plynu EnerZ správně opomíjí porušení povinnosti zakotvené pod písmenem c), protože v tomto případě sankční následek spočívá v nepřipojení zařízení distribuční soustavy pro nesplnění podmínek připojení. **117**

4. Připojovací povinnost

V písmenu d) je zakotvena povinnost provozovatele distribuční soustavy připojit¹¹⁸ k distribuční soustavě každého, kdo o to požádá a splňuje stanovené podmínky, anebo stanovit termín připojení.

Připojení k distribuční soustavě je třeba odlišit od povinnosti umožnit přístup¹¹⁹ k distribuční soustavě podle písmene f). Otázkou rozdílu mezi pojmy přístup a připojení se zabýval i ESD, který v rozsudku ve věci C-239/07 konstatoval, že tyto dva pojmy mají odlišné významy. Přístupem se rozumí právo využít distribuční soustavu a souvisí s dodávkami komodity, včetně zejména kvality, pravidelnosti a nákladů na službu. Je často používán v souvislosti se zárukou nediskriminačních sazeb. Právo na přístup k soustavám je vykonáváno prostřednictvím dodavatele. Srov. k tomu například čl. 23 odst. 1 písm. c) směrnice 2009/73, podle níž členské státy zabezpečí zavedení systému pro přístup třetích osob k přepravní a distribuční soustavě a zařízení LNG na základě zveřejněných sazeb použitelných na všechny oprávněné zákazníky včetně dodavatelských podniků, a používaných objektivně a bez diskriminace mezi uživateli soustavy. Pojem připojení odpovídá faktickému spojení se soustavou a je používán spíše v technickém kontextu. Ustanovení čl. 8 směrnice 2009/73 k připojení určuje, že členské státy zajistí, aby byly vypracovány a zveřejněny technické předpisy stanovící minimální technické konstrukční a provozní požadavky na připojení k systému zařízení LNG, skladovacím zařízením, ostatním přepravním nebo distribučním soustavám a přímým vedením. Tyto technické předpisy zabezpečí součinnost soustav a musí být objektivní a nediskriminační a používaných objektivně a bez diskriminace mezi uživateli soustavy. Od argumentace ESD se v tomto případě minimálně liší stanovisko generální advokátky Juliane Kokott, které v bodech 34 a 36 uvádí, že přístupem k soustavě se rozumí právo využít soustavu a že připojení odpovídá skutečnému spojení se soustavou.

Připojením k distribuční soustavě se v souladu s výkladem ESD rozumí fyzické připojení¹²⁰ jiného zařízení k distribuční soustavě (například připojení odběrného plynového zařízení nebo připojení zásobníku plynu či připojení jiné distribuční soustavy), které směřuje k umožnění odběru plynu. Připojení k distribuční soustavě se uskutečňuje na základě smlouvy o připojení podle § 72 odst. 3, která představuje právní základ, podle něhož dojde následně k faktickému připojení. Přístupem k distribuční soustavě se rozumí využití distribuční soustavy pro dopravu plynu a uskutečňuje se na základě smlouvy o zajištění služby distribuční soustavy podle § 72 odst. 6.

Na připojovací povinnost navazuje povinnost poskytnout připojení¹²¹ za neznevýhodňujících podmínek uložená v písmenu § 59 odst. 8 písm. f).

Ustanovení § 59 odst. 8 písm. d) nepřiznává žadatelům pouze právo na připojení, ale¹²² ukládá jim i povinnost splnit podmínky připojení (podrobně § 59 ^{118–122}). Základní podmínky připojení jsou v souladu s čl. 8 směrnice 2009/73 stanoveny na základě zmocňovacího ustanovení § 98a odst. 2 písm. g) EnerZ podzákonou normotvorbou. V současnosti se jedná o vyhlášku PPřIPi.

5. Povinnost poskytnout službu distribuční soustavy každému, kdo o to požádá, je připojen a splňuje podmínky připojení a podmínky stanovené¹²³ Řádem provozovatele distribuční soustavy, s výjimkou prokazatelného nedostatku volné kapacity zařízení pro distribuci plynu nebo při ohrožení spolehlivého a bezpečného provozu distribuční soustavy nebo přepravní soustavy

Povinnost zakotvená písmenem e) úzce navazuje na obecnou povinnost poskytnout službu distribuční soustavy stanovenou § 59 odst. 8 písm. b), přičemž provozovateli distribuční soustavy přikazuje poskytnout službu distribuční soustavy každému, kdo o to požádá, je připojen a splňuje podmínky přístupu třetích stran k distribuční soustavě. Předpokladem pro poskytnutí služby distribuční soustavy tudíž je

1. fyzické připojení k distribuční soustavě,
2. splnění podmínek připojení, tj. podmínek stanovených vyhláškou PPřIPi a smlouvy o připojení, a
3. splnění podmínek stanovených Řádem provozovatele distribuční soustavy.

Stejně jako u realizace práva na připojení, rovněž u realizace práva na poskytnutí¹²⁴ služby distribuční soustavy stanoví EnerZ dvě totožné výjimky. Tou první je případ prokazatelného nedostatku volné kapacity zařízení pro distribuci plynu, tou druhou ohrožení spolehlivého a bezpečného provozu distribuční soustavy nebo přepravní soustavy. Komentované ustanovení stanoví obligatorní písemnou formu odmítnutí služby distribuční soustavy a nutnost odůvodnění.

K podmínkám připojení srov. komentář k § 59 odst. 1 písm. a) ¹¹ a § 59 odst. 8 písm. d) ¹²⁵ **118–122**.

Služba distribuční soustavy se poskytuje na základě smlouvy o zajištění distribuční¹²⁶ soustavy (§ 72 odst. 6 ^{42–49}), avšak v praxi je mnohem častěji zajišťována zákazníkovi skrze smluvní vztah s obchodníkem, který ji pak zprostředkovává prostřednictvím smlouvy o sdružených službách dodávky plynu (§ 72 odst. 2).

Ustanovení § 10 KvalDoPI upravuje standard distribuce plynu, kterým se rozumí¹²⁷ možnost uskutečnit distribuci plynu ve lhůtě 5 pracovních dnů ode dne, kdy zákazník

splnil technické podmínky připojení a kdy zákazník nebo dodavatel sdružené služby požádal provozovatele distribuční soustavy o umožnění distribuce plynu do odběrného místa. Nedodrží-li provozovatel distribuční soustavy standard distribuce plynu, poskytne provozovatel distribuční soustavy náhradu. Porušení povinnosti poskytnout službu distribuční soustavy navíc koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 9 písm. d).

6. Povinnost zajistit neznevýhodňující podmínky pro připojení a přístup třetích stran k distribuční soustavě za podmínek stanovených EnerZ

Povinnost zakotvená pod písmenem f) je projevem zásady nediskriminace nebo rovného zacházení s potenciálními zákazníky distribuční soustavy, která se projevuje ve dvou úrovních.

Prvně jde o zajištění postulátu nediskriminace při stanovení podmínek pro připojení k distribuční soustavě, tzn. zajištění neznevýhodňujících podmínek pro připojení k distribuční soustavě. Základní podmínky připojení jsou v souladu s čl. 8 směrnice 2009 /73 stanoveny na základě zmocňovacího ustanovení § 98a odst. 2 písm. g) podzákonou normotvorbou (§ 3 PPřipi). Zásada rovného přístupu pro připojení třetích stran je v praxi naplňována zejména zveřejněním vzorových smluv o připojení k distribuční soustavě a úzce souvisí i s povinností zveřejnit a řídit se Řádem provozovatele distribuční soustavy, který rovněž obsahuje transparentní a nediskriminační podmínky připojení. Nediskriminační přístup však v žádném případě neznamená, že smlouva o připojení nekonkretizuje smluvně-technické podmínky připojení ve vztahu ke specifčnosti připojovaného zařízení a k místním a časovým poměrům místa připojení. Ve vztahu k připojení je zásada nediskriminace a rovného přístupu garantována i prostřednictvím standardu lhůty pro posouzení žádosti o připojení zakotveného § 9 KvalDoPI.

Zadruhé je stanovena povinnost zajistit nediskriminační podmínky pro přístup k distribuční soustavě. Přístupem k distribuční soustavě se rozumí využití distribuční soustavy pro dopravu plynu a uskutečňuje se na základě smlouvy o zajištění služby distribuční soustavy podle § 72. Obdobně jako u zásady nediskriminace připojení i zásada rovného přístupu k distribuční soustavě je naplňována zveřejněním vzorových smluv o zajištění služby distribuční soustavy a stanovením transparentních podmínek přístupu k distribuční soustavě prostřednictvím Řádu provozovatele distribuční soustavy.

Porušení povinnosti zajistit neznevýhodňující podmínky pro připojení a přístup třetích stran k distribuční soustavě a poskytnout službu distribuční soustavy koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 9 písm. d).

7. Povinnost dodržovat a vykazovat kvalitu dodávek a služeb

Písmeno g) ukládá provozovateli distribuční soustavy povinnost dodržovat stanovenou¹³² kvalitu dodávek a služeb, vykazovat její dodržování Úřadu a zveřejňovat ji způsobem umožňujícím dálkový přístup. Předmětné ustanovení navazuje na obecnou povinnost držitele licence dodržovat stanovené parametry kvality dodávek a služeb, a v případě jejich nedodržení poskytovat náhradu stanovenou § 11 odst. 1 písm. h).

Konkretizace povinnosti je provedena prováděcím právním předpisem, konkrétně¹³³ **KvalDoPI**, kterou vydává Úřad na základě zmocnění podle § 98a odst. 2 písm. c). Předmětem vyhlášky je stanovení požadované kvality dodávek a služeb souvisejících s regulovanými činnostmi v plynárenství, včetně výše náhrad za její nedodržení, postupy a lhůty pro uplatnění nároku na náhrady postupy pro vykazování dodržování kvality dodávek a služeb. Ve vztahu k provozovateli distribuční soustavy specifikuje vyhláška kvalitu dodávek a služeb a její parametry prostřednictvím zejména časově vymezených standardů a ukazatelů nepřetržitosti distribuce plynu:

1. standard obnovy distribuce plynu po poruše,
2. standard kvality plynu,
3. standard lhůty pro vyřízení reklamace na kvalitu plynu,
4. standard lhůty pro odstranění příčin snížené kvality plynu,
5. standard dodržení plánovaného omezení nebo přerušení distribuce plynu,
6. standard lhůty pro posouzení žádosti o připojení zařízení zákazníka k distribuční soustavě,
7. standard umožnění distribuce plynu,
8. standard obnovy distribuce plynu po přerušení distribuce z důvodu prodloužení zákazníka nebo dodavatele sdružené služby s úhradou plateb za poskytnutou distribuci plynu,
9. standard obnovy distribuce plynu po přerušení distribuce na žádost dodavatele nebo dodavatele sdružené služby,
10. standard lhůty pro vyřízení reklamace měření dodávky plynu a
11. standard lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování distribuce plynu.

Vyhláška dále konkretizuje povinnost k poskytování náhrad za nedodržení stanovených¹³⁴ standardů kvality dodávek a služeb souvisejících s regulovanými činnostmi v plynárenství. Náhrady za nedodržení stanovených standardů kvality dodávek a služeb lze považovat za specifický institut obdobný smluvní pokutě. Vznik nároku účastníka trhu na náhradu je podmíněn jen nedodržením stanoveného standardu provozovatelem distribuční soustavy. Za nedodržení standardu se poskytne náhrada, jejíž výše se vypočte dle předmětných ustanovení **KvalDoPI**. Vznikem povinnosti poskytnout náhradu ale není vyloučena odpovědnost za škodu podle **ObčZ** (§ 2909 a násl. ObčZ), neboť podzákoným předpisem nelze vyloučit právo na náhradu škody. Na rozdíl od

poskytnutí náhrady za nedodržení standardu je nutné v případě odpovědnosti za škodu prokázat výši způsobené škody a příčinnou souvislost. V návaznosti na § 2952 ve spojení s § 2050 ObčZ však lze *analogií legis* dovozovat, že náhradu škody podle ObčZ lze požadovat jen ve výši přesahující náhradu za nedodržení standardů kvality dodávek a služeb souvisejících s regulovanými činnostmi v plynárenství podle KvalDoPI.

V KvalDoPI jsou stanoveny případy, kdy nedodržení standardů nezakládá odpovědnost135 provozovatele distribuční soustavy (například účastník trhu požaduje, aby provozovatel distribuční soustavy provedl úkony a postupy vyžadované standardy ve lhůtě delší, než je lhůta stanovená standardem, účastník trhu s plynem prokazatelně neposkytne součinnost nezbytnou k dodržení standardu nebo není spravedlivě možné požadovat dodržení standardu v důsledku vzniku živelních událostí nebo havárií na zařízení distribuční soustavy, vyhlášení stavu nouze nebo předcházení stavu nouze).

V neposlední řadě upravuje KvalDoPI i vykazování dodržování kvality dodávek plynů136 a souvisejících služeb. Provozovatel distribuční soustavy má ve smyslu § 17 KvalDoPI povinnost zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup vždy do 31. března kalendářního roku souhrnný výkaz dodržování všech standardů za předchozí kalendářní rok. Vzor souhrnného výkazu je uveden v příloze KvalDoPI.

8. Informační povinnost

Písmeno h) ukládá provozovateli distribuční soustavy informační povinnost vůči137 provozovateli přepravní soustavy a provozovatelům distribučních soustav, provozovatelům zásobníků plynu a výrobcům plynu. Této povinnosti zrcadlově odpovídá právo na informace svědčící jmenovaným účastníkům trhu s plynem [§ 57 odst. 1 písm. d), § 58 odst. 1 písm. b), § 59 odst. 1 písm. b), § 60 odst. 1 písm. i)].

Povinnost infrastrukturních provozovatelů poskytovat si vzájemně informace vychází138 z čl. 13 odst. 1 písm. c) směrnice 2009/73, který definuje i cíl vzájemného poskytování informací, což je bezpečný a účinný provoz.

Komentované ustanovení omezuje plnění informační povinnosti stanovením účelu139 kterým je předpoklad nezbytnosti těchto informací k zajištění vzájemné provozuschopnosti. Předmětem informační povinnosti jsou tudíž výhradně informace nezbytné pro provozování předmětného zařízení, jedná se zejména o provozní údaje z míst vzájemného propojení, informace týkající se kvality plynu, výkonu připojených zařízení, poruchách a haváriích, plánovaných a neplánovaných oprav a rekonstrukcí apod.

Vzájemné poskytování informací je předpokladem nejen pro zajištění vzájemné provozuschopnosti, ale i pro spolupráci v případech stavů nouze a předcházení stavům nouze (§ 73). V těchto případech plní funkci informujícího orgánu technické plynárenské dispečinky [§ 64a, § 59 odst. 8 písm. p)], které si předávají zejména provozní informace a údaje týkající se možných úspor v odběrných místech zákazníků, a to podle jednotlivých odběrových stupňů.

Poskytování informací je dále důležité pro vyvážení bilanci plynárenské soustavy. Za tímto účelem poskytuje provozovatel distribuční soustavy provozovateli přepravní soustavy hodinové předpovědi spotřeby plynu.

Předávání informací mezi infrastrukturními provozovateli je i předpokladem pro uplatnění práva na volbu a bezplatnou změnu dodavatele [srov. § 11 odst. 4 ve spojení s § 61 odst. 1 písm. b)].

Konkretizace údajů předávaných mezi výrobcí plynu, provozovatelem přepravní soustavy, provozovateli distribučních soustav a provozovateli zásobníku plynu je provedena § 18 DispŘPI.

Porušení informační povinnosti koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 9 písm. d).

9. Povinnost měření plynu

Měření plynu dopravovaného distribuční soustavou, včetně vyhodnocování a předávání naměřených a vyhodnocených údajů operátorovi trhu a účastníkům trhu s plynem, kterým provozovatel distribuční soustavy poskytuje službu distribuční soustavy, má zcela zásadní význam pro fungování trhu s plynem, zejména pro vypořádání a zúčtování, pro stanovení ceny. Neméně důležité je měření plynu z hlediska bezpečnosti a spolehlivosti plynárenské soustavy, kdy naměřené údaje plní důležitou roli pro bilancování plynárenské soustavy. Povinnost zakotvená písmenem i) nespécifikuje hodnoty, které je provozovatel distribuční soustavy povinen měřit. Z logiky věci se měří množství plynu (srov. § 71 1, 2), případně časový průběh dodávky plynu, ale měří se i hodnoty fyzikálních a chemických parametrů plynu určujících kvalitu plynu. Konkretizace povinnosti provozovatele distribuční soustavy zajistit měření plynu je provedena prostřednictvím § 71 a vyhlášek MěřPI a PTPI.

Neplnění komentované povinnosti koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na distribuci plynu podle § 91 odst. 9 písm. d).

10. Povinnost zpracovávat a předávat Úřadu údaje potřebné pro rozhodnutí o cenách za distribuci plynu

Služba distribuční soustavy představuje jednu ze složek související služby¹⁴⁷ v plynárenství [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 29 ve spojení s § 19a odst. 3], kterou Úřad reguluje ve smyslu § 19a odst. 1. Nezbytnou podmínkou pro výkon cenové regulace je dostupnost údajů a informací o regulovaném subjektu, zejména o jeho nákladech.

Písmeno j) představuje modifikaci obecné povinnosti držitele licence stanovené § 1¹⁴⁸ odst. 1 písm. b) předkládat Úřadu údaje pro rozhodnutí o cenách.

Povinnost zpracovávat a předávat Úřadu údaje potřebné pro rozhodnutí o cenách za¹⁴⁹ distribuci plynu nelze oddělit od dalších informačních povinností provozovatele distribuční soustavy ve vztahu k výkonu cenové regulace Úřadem. Na povinnost zpracovávat a předávat Úřadu údaje potřebné pro rozhodnutí o cenách totiž úzce navazuje povinnost sestavovat a předkládat Úřadu regulační výkazy (§ 20 odst. 6), povinnost předkládat Úřadu ověřenou účetní závěrku a zprávu auditora (§ 20 odst. 7) a povinnost vést samostatné účty za službu distribuční soustavy pro účely regulace podle § 59 odst. 8 písm. k) ve spojení s § 20 odst. 1.

Detaily plnění těchto povinností pak upravují prováděcí předpisy k **EnerZ**, zejména¹⁵⁰ **RegPI** a **RegVy**.

Porušení povinnosti zpracovávat a předávat údaje pro výkon cenové regulace¹⁵¹ koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 9 písm. d).

11. Povinnost vést samostatné účty

Povinnost vést samostatné účty za distribuce plynu byla součástí již směrnice tzv¹⁵² prvního energetického liberalizačního balíčku (srov. čl. 13 odst. 3 směrnice 98/30). Navazující druhý a třetí energetický liberalizační balíček povinnost vést samostatné účty za přepravní, distribuční skladovací činnosti ještě víc specifikovala s cílem zamezit diskriminaci, vzájemnému subvencování a narušování hospodářské soutěže (srov. čl. 17 odst. 3 směrnice 2003/55 a čl. 30 odst. 30 směrnice 2009/73).

Ve znění **EnerZ** účinném do 29. prosince 2004 byla součástí katalogu povinností¹⁵³ provozovatele distribuční soustavy povinnost účtovat odděleně za distribuci plynu, a to pro účely regulace. Novelou **EnerZ** provedenou zákonem č. 670/2004 Sb., byla povinnost odděleného účetnictví změněna písmenem k) komentovaného ustanovení na povinnost vést samostatné účty za službu distribuční soustavy. Specifikace této povinnosti dala do souladu ustanovení **EnerZ** týkající se zvláštních povinností držitelů

licencí na vedení účetnictví (§ 20 **6–20**) ve vztahu k jimi vykonávané licencované činnosti, **ÚčZ** a dalších předpisů upravujících vedení účetnictví. Oddělené účetnictví je institut, který **ÚčZ** nezná a neupravuje. Na druhou stranu není v rozporu se **ÚčZ** stanovení povinnosti držitelům licencí vést samostatné účty za jednotlivé licencované činnosti.

12. Povinnost poskytnout službu distribuční soustavy pro provozovatele distribuční soustavy nepřípojené přímo k přepravní soustavě

Nositelem povinnosti poskytnout službu distribuční soustavy pro provozovatele **154** distribuční soustavy nepřípojené přímo k přepravní soustavě uložené písmenem l) je pouze provozovatel tzv. nadřazené distribuční soustavy, tj. soustavy, která je s ohledem na tok plynu schopna zajistit službu distribuční soustavy (standardně se jedná o distribuční soustavu přímo připojenou k přepravní soustavě, v praxi a literatuře se tato distribuční soustava nazývá regionální). Předmětné povinnosti odpovídá právo na přístup k distribuční soustavě, jež svědčí provozovateli distribuční soustavy, která není přímo připojená k přepravní soustavě.

Jedná se o dílčí povinnost v rámci obecné povinnosti poskytnout službu distribuční **155** soustavy, jež je částečně zakotvená pod písmeny b) a e). Lze se domnívat, že povinnost provozovatele distribuční soustavy poskytovat službu distribuční soustavy je v předmětných ustanoveních **EnerZ** nesprávně systematicky a jazykově zakotvena.

13. Povinnost vypracovávat denní, měsíční, roční a desetiletou bilanci distribuční soustavy

Bilance distribuční soustavy je významným nástrojem, který se zpracovává za účelem **156** popisu a podrobného rozboru situace v distribuční soustavě. Cílem bilance distribuční soustavy je zajištění rovnováhy mezi vstupy do distribuční soustavy a výstupy z ní. Písmeno m) klade provozovateli distribuční soustavy povinnost vypracovávat denní, měsíční, roční a desetiletou bilanci distribuční soustavy, vyhodnocovat ji a předávat operátorovi trhu a provozovateli distribuční soustavy.

Operátorovi trhu předává provozovatel distribuční soustavy bilance za účelem plnění **157** jeho zákonných povinností, zejména podle § 20a odst. 4 písm. f), r) a y).

Konkretizace způsobu tvorby bilancí a rozsah údajů předávaných účastníky trhu **158** s plynem operátorovi trhu je předmětem úpravy prováděcího právního předpisu, kterým je v současnosti vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. **19/2010 Sb.**, o způsobech tvorby bilancí a rozsahu předávaných údajů v plynárenství operátorovi trhu. Provozovatel distribuční soustavy je povinen předkládat předpokládané celkové množství distribuovaného plynu v jím provozované distribuční soustavě včetně ztrát

a vlastní spotřeby, dále skutečné měsíční dodávky do distribuční soustavy z přepravní soustavy a z jiných distribučních soustav, nebo ze zahraničí a z distribuční soustavy jednotlivým kategoriím zákazníků členění podle krajů, dále vlastní spotřebu, ztráty a změnu akumulace za období od prvního do posledního dne v měsíci, množství distribuovaného plynu do jiných soustav a do zahraničí, a konečně údaje o skutečné distribuci plynu v termínech den, měsíc, čtvrtletí a rok.

Provozovatel přepravní soustavy, jehož plynárenský dispečink je hierarchicky nadřazen ostatním plynárenským dispečinkům, pak může v návaznosti na předložené bilance reagovat na krátkodobou nevyrovnanou bilanci (prostřednictvím nástrojů dispečerského řízení, zejména prostřednictvím operativního řízení provozu a plánování, resp. vyhodnocování provozu). V případě dlouhodobého neudržování vyrovnané bilance plynárenské soustavy, které ohrožuje její funkčnost, pak přichází v úvahu za splnění dalších podmínek vyhlášení stavu nouze nebo oznámení předcházení stavu nouze (§ 73).

Neplnění komentované povinnosti koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na distribuci plynu podle § 91 odst. 9 písm. d).

14. Povinnost vypracovat havarijní plány

Písmeno n) předepisuje provozovateli distribuční soustavy povinnost vypracovat a každoročně upřesňovat havarijní plány distribuční soustavy.

I když **EnerZ** legální definici havarijního plánu nezakotvuje, lze za havarijní plán distribuční soustavy v souladu s hlavou IV **PrevHav** a s odkazem na § 9 **NouzPI** považovat dokument, ve kterém jsou popsány činnosti a opatření, které vedou ke zmírnění nebo odstranění následků mimořádné události nebo případné havárie na zařízeních pro distribuci plynu, a podle kterých se postupuje při řešení předcházení stavu nouze a likvidaci následků stavu nouze. Obsahové náležitosti havarijních plánů jsou předmětem úpravy přílohy č. 1 **NouzPI**.

Povinnost vypracovat havarijní plán distribuční soustavy je vymezena lhůtou do 6 měsíců ode dne udělení licence, tj. ode dne nabytí právní moci rozhodnutí Úřadu o udělení licence na distribuci plynu.

Kromě prvotního zpracování havarijního plánu distribuční soustavy tíží provozovatele distribuční soustavy kontinuální každoroční povinnost spočívající v upřesňování, resp. aktualizaci havarijního plánu. Za účelem plnění této povinnosti provozovatel distribuční soustavy jednou ročně analyzuje obsah havarijního plánu a v případě nezbytnosti změn provede jeho aktualizaci.

Povinnost předložit havarijní plán distribuční soustavy Ministerstvu se vztahuje jak¹⁶⁵ k prvotně zpracovanému, tak i k případně aktualizovaným verzím havarijního plánu. Ustanovení § 9 odst. 2 NouzPI zakotvuje informační povinnost provozovatele distribuční soustavy vztahující se k havarijním plánům distribuční soustavy a jejich aktualizaci i vůči příslušným krajským hasičským záchranným sborům.

Porušení povinnosti zpracovávat, upřesňovat a předkládat Ministerstvu havarijní plán¹⁶⁶ distribuční soustavy koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na distribuci plynu ve smyslu § 91 odst. 9 písm. d).

15. Povinnost oznamovat rozsah a termíny odstávek zařízení distribuční soustavy

Velmi důležitou zákonnou povinnost provozovatele distribuční soustavy ve vazbě na¹⁶⁷ informování účastníků trhu s plynem představuje povinnost oznamovat rozsah a termíny odstávek zařízení distribuční soustavy a upozorňovat na snížení distribuční kapacity zakotvená písmenem o).

Účelem zavedení oznamovací povinnosti je umožnit účastníkům trhu s plynem učinit¹⁶⁸ opatření k zabránění vzniku škod z důvodu odstávek zařízení distribuční soustavy nebo snížení distribuční soustavy. Tato povinnost konkretizuje a zpřísňuje informační povinnost zakotvenou pod písmenem h).

Komentované ustanovení neklade na způsob oznamování rozsahu a termínů odstávek¹⁶⁹ zařízení distribuční soustavy a upozorňování na snížení distribuční kapacity zvláštní požadavky. Systematicky můžeme dovozovat, že by se mělo jednat o prokazatelné a adresné oznámení. Dále lze usuzovat, že by oznámení mělo být učiněno způsobem, který zajistí reálnou možnost dotčených účastníků zjistit, že k odstávce zařízení distribuční soustavy a snížení distribuční kapacity dojde, aniž by se o získání informace museli aktivně přičinit. V praxi se využívá zejména oznámení způsobem v místě obvyklým [například elektronická komunikace (SMS, e-mail), vhození písemných letáků do poštovních schránek, vyvěšení na úřední desce obce, jejíž obyvatelé jsou omezením či přerušením distribuce plynu dotčení, vyhlášením v místním rozhlase apod.], případně se odstávky zařízení distribuční soustavy nebo snížení distribuční soustavy s určitými účastníky trhu předjedná i předem (například nemocnice, sklárny). Lze využít i zveřejnění prostřednictvím webové stránky provozovatele distribuční soustavy.

Ustanovení § 49 PTPI konkretizuje povinnost zveřejňovat způsobem umožňujícím¹⁷⁰ dálkový přístup a aktualizovat vždy k patnáctému dni kalendářního měsíce informace o distribuční soustavě roční plán odstávek jednotlivých částí distribuční soustavy a plán údržby, který může mít dopad na velikost distribučních kapacit a vliv na kvalitu poskytovaných služeb, dlouhodobý plán rozšiřování distribuční soustavy.

Porušení povinnosti zakotvené pod písmenem o) koresponduje s přestupkem držitelé licence na distribuci plynu podle § 91 odst. 9 písm. d). **171**

16. Povinnost zřídit a provozovat technický dispečink

Povinnost zřídit a provozovat technický dispečink, který odpovídá za dispečerské řízení distribuční soustavy, úzce souvisí s právní úpravou technických plynárenských dispečinků (§ 64), a potažmo s elementární povinností provozovatele distribuční soustavy, kterou je zajištění bezpečného, spolehlivého a hospodárného provozu, údržby, obnovy a rozvoje distribuční soustavy na území vymezeném licenci [§ 59 odst. 8 písm. a)]. I když EnerZ definici technického dispečinku nezakotvuje, systematickým výkladem lze za technický dispečink provozovatele distribuční soustavy považovat výkonný orgán provozovatele distribuční soustavy schopný technického operativního řízení provozované distribuční soustavy. Výčet činností, které jsou předmětem dispečerského řízení distribuční soustavy, zahrnuje vše od přípravy řízení, přes operativní řízení až po vyhodnocení provozu distribuční soustavy. **172**

Za důležitou zmínku považujeme principy vzájemné spolupráce a hierarchického uspořádání technických plynárenských dispečinků, které představují základ pro provozní řízení plynárenské soustavy jako jednoho funkčního celku., Plynárenská soustava není provozována jedním subjektem, nýbrž je provozně rozdělená mezi provozovatele přepravní soustavy, provozovatelé distribučních soustav, provozovatelé zásobníků plynu a výrobce plynu. Technické plynárenské dispečinky tak zajišťují provozní interoperabilitu navázaných a vzájemně podmíněných plynárenských zařízení. **173**

Konkretizace obecné právní úpravy technických plynárenských dispečinků a povinnosti provozovatele distribuční soustavy zřídit a provozovat technický dispečink je obsažena v návaznosti na zmocnění podle § 98a odst. 1 písm. b) v prováděcí vyhlášce vydávané Ministerstvem. V současné době se jedná o vyhlášku DispŘPI, která vymezuje pravidla spolupráce technických plynárenských dispečinků, termíny a rozsah údajů předávaných výrobcí plynu, provozovateli přepravní soustavy, provozovateli distribuční soustavy a provozovateli zásobníku plynu pro dispečerské řízení, přípravu provozu, provoz a rozvoj plynárenské soustavy a vyhodnocování provozu plynárenské soustavy. DispŘPI konkretizuje základní podmínky spolupráce mezi jednotlivými technickými plynárenskými dispečinky a upřesňuje způsoby, opatření a postupy provádění dispečerského řízení, což je, vzhledem k propojení plynárenské soustavy, důležité pro přípravu jejího provozu a její operativní řízení. **174**

Porušení povinnosti zakotvené pod písmenem p) koresponduje s přestupkem držitelé licence na distribuci plynu podle § 91 odst. 9 písm. d). **175**

17. Povinnost zřídit provozovat místa pro sledování kvality plynu

Ve smyslu § 5 KvalDoPI se standardem kvality plynu rozumí doprava a dodávka¹⁷⁶ zemního plynu ve složení, které odpovídá požadavkům na složení zemního plynu stanoveným Řádem provozovatele přepravní soustavy nebo Řádem provozovatele distribuční soustavy nebo požadavkům sjednaným ve smlouvě mezi provozovatelem soustavy a zákazníkem. Písmeno q) zakotvuje subsidiární povinnost provozovatele distribuční soustavy zřídit a provozovat místa pro sledování kvality plynu pro případ, že nebudou pro sledování kvality plynu dostačovat místa zřízená a provozovaná provozovatelem přepravní soustavy. Primárně je totiž povinnost zřídit a provozovat místa pro sledování kvality plynu uložena provozovateli přepravní soustavy [§ 58 odst. 8 písm. o)].

Ve smyslu MěřPI se sledováním kvality plynu rozumí měření fyzikálních a chemických¹⁷⁷ parametrů plynu určujících kvalitu plynu, přičemž předepsané hodnoty těchto parametrů jsou uvedeny v příloze č. 5 MěřPI. Fyzikální a chemické parametry plynu se měří především v uzlových bodech jakosti a v místech stanovených provozovatelem přepravní soustavy a provozovatelem distribuční soustavy (§ 10 odst. 5 MěřPI). Uzlovým bodem jakosti je

1. hraniční předávací stanice tvořící předávací místo mezi zahraniční plynárenskou soustavou a přepravní soustavou nebo distribuční soustavou,
2. předávací místo mezi výrobnou plynu a přepravní soustavou nebo distribuční soustavou,
3. předávací místo mezi podzemním zásobníkem plynu a přepravní soustavou nebo distribuční soustavou nebo zahraniční plynárenskou soustavou,
4. předávací místo mezi přepravní soustavou a distribuční soustavou, pokud je určeným uzlovým bodem jakosti.

Porušení povinnosti zakotvené pod písmenem q) koresponduje s přestupkem držitele¹⁷⁸ licence na distribuci plynu podle § 91 odst. 9 písm. d).

18. Informační povinnost vůči dodavateli poslední instance

V písmenu r) je provozovateli distribuční soustavy uložena informační povinnost vůči¹⁷⁹ dodavateli poslední instance, jejímž předmětem je poskytnout na vyžádání údaje o zákazníkovi a jeho odběrném místě v rozsahu nezbytném pro zajištění dodávky poslední instance.

Institut dodavatele poslední instance je předmětem úpravy § 12a.

180

181

Porušení povinnosti zakotvené pod písmenem r) koresponduje s přestupkem držitele licence na distribuci plynu podle § 91 odst. 9 písm. d).

19. Povinnost vyhlášovat stav nouze

Písmeno s) obsahuje imperativ vyhlášovat stav nouze, který se může jevit jako **182** duplicitní k povinnosti provozovatele distribuční soustavy vyhlášovat stav nouze pro vymezené území stanovené § 73 odst. 3.

I když obecná právní úprava stavu nouze provedená § 73 nepředpokládá stav nouze **183** v rámci distribuční soustavy, ale pouze stav nouze pro vymezené území, písmeno s) explicitně zakotvuje povinnost provozovatele distribuční soustavy vyhlášovat stav nouze v rámci distribuční soustavy. Poněvadž absentuje funkční provázanost komentovaného ustanovení s právní úpravou provedenou § 73, může se povinnost vyhlášovat stav nouze v rámci distribuční soustavy jevit jako obsoletní. Domníváme se však, že *analogií legis* se práva a povinnosti upravené § 73 přiměřeně uplatní i na stavy nouze v rámci distribuční soustavy, které nutně nemusí znamenat vyhlášení stavu nouze pro vymezené území. Přiměřeně se zohledněním § 64 lze po provozovateli distribuční soustavy požadovat, aby vyhlášoval přesný čas vzniku stavu nouze v rámci distribuční soustavy a ukončení stavu nouze tohoto zařízení prostředky dispečerského řízení provozovateli přepravní soustavy nebo dotčenému provozovateli distribuční soustavy, k jehož zařízení je distribuční soustava připojena.

20. Povinnost zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj distribuční soustavy

Pod písmenem t) je zakotvena kontinuální povinnost spočívající v každoroční tvorbě **184** a následném zveřejnění předpokládaného rozvoje distribuční soustavy. Zveřejňování základních informací o předpokládaném, resp. plánovaném rozvoji distribuční soustavy v délce nejméně pětiletého výhledu, je projevem zásady transparentnosti provozovatele distribuční soustavy a nediskriminačního přístupu k účastníkům trhu s plynem a zároveň umožňuje kontrolu činnosti provozovatele distribuční soustavy.

Obsahem předpokládaného rozvoje distribuční soustavy jsou zejména informace **185** o plánované výstavbě a významných rekonstrukcích plynovodů, regulačních stanic a dalších zařízení pro distribuci plynu vycházející z dlouhodobé koncepce rozvoje distribuční soustavy.

Předpokládaný rozvoj distribuční soustavy a v něm zveřejňované informace mají pouze **186** informativní charakter. V důsledku nových požadavků na trhu s plynem, legislativních

změn nebo v důsledku aktuálního stavu zařízení může docházet ke změně již zveřejněných informací. To je jeden z důvodů, proč EnerZ stanoví povinnost zpracovávat, resp. aktualizovat předpokládaný rozvoj distribuční soustavy jednou ročně. Pro úplnost uvádíme, že byť provozovatel distribuční soustavy nemá zatím zákonem stanovenou povinnost zpracovávat vlastní plán rozvoje distribuční soustavy, v rámci tzv. legislativního balíčku *Clean Energy for All Europeans*, jehož předmětem byla mimo jiné revize směrnice 2009/72, je již zakotvena povinnost provozovatele elektroenergetické distribuční sítě zpracovávat vlastní plán rozvoje distribuční soustavy, byť v trochu omezenějším módu než u soustavy přepravní. I když je situace v oblasti plynárenství a role plynárenských provozovatelů distribučních soustav výrazně odlišná od role provozovatelů elektroenergetických distribučních sítí, lze přiměřeně očekávat, že by se tato povinnost mohla v revizi plynárenské právní úpravy rovněž v brzké době objevit.

V praxi plní provozovatel distribuční soustavy povinnost zveřejnit předpokládaný rozvoj¹⁸⁷ prostřednictvím svých webových stránek.

Porušení povinnosti každoročně zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj¹⁸⁸ distribuční soustavy koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na distribuci plynu ve smyslu § 91 odst. 9 písm. d).

21. Povinnost hradit náklady připojení k jiné distribuční soustavě

Povinnost hradit náklady připojení k jiné distribuční soustavě zakotvená písmenem u)¹⁸⁹ byla do EnerZ inkorporována novelou č. 670/2004 Sb. aniž by z důvodové zprávy bylo zřejmé, jaký je účel této povinnosti. Domníváme se, že komentovaná povinnost je systematicky nesprávně nastavena a lze ji chápat jen jako povinnost k náhradě nákladů na připojení k jiné distribuční soustavě podle písmene c) komentovaného ustanovení. Ve smyslu uvedeného ustanovení je provozovatel distribuční soustavy jakožto žadatel o připojení povinen uhradit provozovateli jiné distribuční soustavy (pozn.: jedná se o tzv. nadřazenou distribuční soustavu) stanovený podíl na oprávněných nákladech na připojení.

Konkretizace způsobu stanovení podílu nákladů spojených s připojením distribuční¹⁹⁰ soustavy je vedle podmínek připojení a pravidel pro posuzování souběžných požadavků na připojení předmětem úpravy PPříPI. K podrobnějšímu výkladu povinnosti hradit náklady připojení lze odkázat na komentář k § 59 odst. 8 písm. c) **112–117**.

V rámci úpravy přestupků držitele licence na distribuci plynu EnerZ se správně opomíjí¹⁹¹ porušení povinnosti zakotvené pod písmenem u), protože v tomto případě sankční následek spočívá v nepřipojení zařízení distribuční soustavy k distribuční soustavě pro nesplnění podmínek připojení.

22. Povinnost zajišťovat ochranu chráněných informací

Písmeno v) upravuje povinnost provozovatele distribuční soustavy zajišťovat ochranu chráněných informací a zajišťovat ochranu údajů předávaných operátorovi trhu. Legální definice chráněné informace je uvedena v § 2 odst. 1 písm. d). Ochranou informací a údajů se rozumí ochrana proti zpřístupnění třetím stranám.

Obdobnou povinnost ukládá EnerZ takřka všem účastníkům trhu s plynem, kteří by potenciálně mohli narušit hospodářskou soutěž na trhu s plynem [srov. § 24 odst. 10 písm. o), § 25 odst. 10 písm. n), § 58 odst. 8 písm. r), § 60 odst. 8 písm. n)].

Provozovateli distribuční soustavy je zároveň uložena povinnost zajišťovat ochranu údajů předávaných operátorovi trhu. Z dikce komentovaného ustanovení plyne, že předmětem ochrany jsou všechny údaje předávané operátorovi trhu, nevyžaduje se, aby měly charakter chráněných informací.

23. Povinnost zpracovávat a předkládat Úřadu ke schválení Řád provozovatele distribuční soustavy

Podle písmene w) je provozovatel distribuční soustavy povinen zpracovávat a předkládat Úřadu ke schválení Řád provozovatele distribuční soustavy, zajistit jeho zveřejnění a vykonávat licencovanou činnost v souladu s ním.

Pravomoc Úřadu schvalovat nebo stanovovat Řád provozovatele distribuční soustavy je stanovena v § 17 odst. 7 písm. g), přičemž ve smyslu § 17e odst. 2 písm. c) je Úřad povinen návrh Řádu provozovatele distribuční soustavy konzultovat v rámci zákonem vymezeného procesu.

Předmětem řádu provozovatele distribuční soustavy je detailní úprava předem stanovených podmínek činnosti provozovatele distribuční soustavy, které nelze beze zbytku upravit právními předpisy a jeho návaznost na činnost ostatních účastníků trhu s plynem a uživatelů distribuční soustavy. Obsahové náležitosti Řádu provozovatele distribuční soustavy jsou v souladu s § 98a odst. 2 písm. b) EnerZ autoritativně stanoveny vyhláškou Úřadu, konkrétně v § 3 ObsNál. Řád provozovatele distribuční soustavy i s náležitostmi podle ObsNál obsahuje především technické podmínky připojení k distribuční soustavě. Podmínky obchodního charakteru obsahuje Řád provozovatele distribuční soustavy pouze okrajově, především co se týče úpravy fakturačních a platebních podmínek za poskytnutí služby distribuce plynu.

Řád provozovatele distribuční soustavy je dokumentem smíšené soukromoprávní a veřejnoprávní povahy, který je schvalován či stanovován v rámci specifického

správního řízení, přičemž na tuto „interakci“ Úřadu lze nahlížet i jako na projev předběžné kontroly dodržování požadavků na rovné zacházení s dotčenými účastníky trhu s plynem a dohledu nad zajištěním požadavku nediskriminačního přístupu provozovatele distribuční soustavy. K právní povaze, závaznosti a pravidlům postupu pro schválení nebo stanovení Řádu provozovatele distribuční soustavy lze odkázat na komentář k § 97a.

Řád provozovatele distribuční soustavy i v souladu s výše uvedenými obsahovými¹⁹⁹ náležitostmi obsahuje především technické podmínky připojení k distribuční soustavě. Podmínky obchodního charakteru obsahuje Řád provozovatele distribuční soustavy pouze okrajově, především co se týče úpravy fakturačních a platebních podmínek za poskytnutí služby distribuce plynu.

Porušení povinnosti zpracovávat a předkládat Úřadu ke schválení Řád provozovatele²⁰⁰ distribuční soustavy, zajistit jeho zveřejnění a vykonávat licencovanou činnost v souladu s Řádem provozovatele distribuční soustavy koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na distribuci plynu uvedeného v § 91 odst. 9 písm. d).

24. Povinnost zpracovávat zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení distribuční soustavy

Písmeno x) zakládá každoročně se opakující povinnost zpracovávat a předkládat²⁰¹ Ministerstvu a Úřadu zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení distribuční soustavy. Obdobná povinnost je stanovena i ostatním infrastrukturním provozovatelům.

Povinnost předkládat zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení distribuční soustavy je²⁰² jedním z atributů řádného plnění informačních povinností provozovatele distribuční soustavy ve vztahu k orgánům státní správy v plynárenství. Povinnost zpracovat a předložit zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení distribuční soustavy plní provozovatel distribuční soustavy *ex post*, nejpozději do 1. března následujícího předmětnému kalendářnímu roku. Předmětem zprávy o kvalitě a úrovni údržby je souhrnná informace hodnotící stav údržby provozovaných plynárenských zařízení, metody a způsoby řešení havárií, náklady na údržbu atd. Konkrétní obsahové náležitosti zprávy o kvalitě a úrovni údržby zařízení distribuční soustavy jsou dány metodickým pokynem Ministerstva: Obsah zpráv provozovatelů přepravní soustavy, distribučních soustav a podzemních zásobníků plynu o kvalitě a úrovni údržby provozovaných zařízení. V souladu s uvedeným metodickým pokynem jsou obsahem zprávy o kvalitě a úrovni údržby zařízení distribuční soustavy zejména:

1. seznam vnitřních předpisů zpracovaných provozovatelem přepravní a distribuční soustavy k organizaci a metodice provádění údržby,
- 2.

technické údaje o zařízení s rozdělením na vlastní a cizí zařízení, pro která je prováděna údržba,

3. ekonomické údaje vztahující se k provozním nákladům, investičním výdajům rozděleným na novou výstavbu a rekonstrukce,
4. hodnocení stavu zařízení a metod údržby,
5. stav protikorozi ochrany,
6. odorizace,
7. poruchy a havárie.

Porušení povinnosti zpracovávat a předkládat Ministerstvu a Úřadu zprávu o kvalitě²⁰³ a úrovni údržby zařízení distribuční soustavy koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na distribuci plynu ve smyslu § 91 odst. 9 písm. d).

25. Povinnost zajišťovat propagaci energetických služeb

Podle písmene y) je provozovatel distribuční soustavy povinen zajišťovat propagaci²⁰⁴ energetických služeb a jejich nabídky zákazníkům za konkurenceschopné ceny energetických služeb. Obdobnou povinnost stanoví EnerZ i provozovateli distribuční elektrizační soustavy [§ 25 odst. 11 písm. h)], obchodníkovi s elektřinou [§ 30 odst. 2 písm. g)] a obchodníkovi s plynem [§ 61 odst. 2 písm. k)].

Komentované ustanovení konkretizuje obecnou povinnost držitele licence uloženo²⁰⁵ v § 11 odst. 1 písm. k), podle něhož mají všichni držitelé licence povinnost zdržet se všech činností, které mohou bránit poptávce po energetických službách nebo dalších opatřeních zaměřených na zvyšování energetické účinnosti a jejich poskytování nebo které by mohly brzdit rozvoj těchto služeb.

Podle § 2 odst. 2 písm. o) HospEn se energetickou službou rozumí činnosti, jejichž²⁰⁶ účelem je ověřitelné a měřitelné nebo výpočtem stanovené zvýšení účinnosti užití energie nebo jejichž účelem jsou úspory spotřeby energie prostřednictvím energeticky účinných technologií nebo provozní činností, údržbou nebo kontrolou. Uvedená definice představuje transpozici čl. 2 odst. 7 směrnice 2012/27. V souladu s těmito definicemi se energetickou službou rozumí realizace opatření vedoucích ke zvýšení energetické účinnosti u konečného uživatele, k řízení poptávky po energii, k podpoře výroby energie z obnovitelných zdrojů, k úsporám primární energie, ke snížení emisí CO² a dalších skleníkových plynů a k prevenci nebezpečných klimatických změn. Za energetickou službu lze proto považovat jakoukoliv činnost, jejímž smyslem je zaručená úspora spotřeby energie mimo jiné prostřednictvím instalace energeticky účinných technologií neboli ověřitelné a měřitelné zvýšení účinnosti užití energie.

Nedostatkem komentovaného ustanovení je jeho deklaratorní charakter. Předně je nutno říct, že z textace povinnosti zajistit propagaci energetických služeb nelze dovodit povinnost energetické služby nabízet. Pod pozitivní povinnosti provozovatele distribuční soustavy spočívající v zajišťování propagace energetických služeb a jejich nabídky zákazníkům za konkurenceschopné ceny si lze jen stěží představit, jaké konkrétní opatření provozovatele distribuční soustavy povedou k naplnění této povinnosti. Vedle nejasného způsobu, formy a prostředků, jak tuto aktivní povinnost naplnit, je velice obtížně interpretovat i cenové hledisko, podle kterého musí být cena konkurenceschopná, nikoliv však nutně příznivá pro zákazníka.

Co se způsobu a formy naplňování povinnosti propagace energetických služeb týká, lze si představit webovou propagaci různých programů na podporu investic, sdílení odkazu na seznam certifikovaných poskytovatelů energetických služeb apod. V úvahu přichází i plnění této povinnosti přes kontaktní místa provozovatele distribuční soustavy. **208**

26. Povinnost přerušit na žádost dodávku plynu v případě neoprávněného odběru

Účelem povinnosti zakotvené pod písmenem z) je ochrana obchodníka s plynem nebo výrobce plynu jakožto dodavatelů plynu, vůči nimž zákazník neplní příslušné smluvené platební povinnosti nebo platební povinnosti vyplývající z náhrady škody způsobené neoprávněným odběrem plynu ve smyslu § 74 odst. 1 písm. b). Komentované ustanovení ukládá provozovateli distribuční soustavy na žádost obchodníka s plynem nebo výrobce plynu povinnost přerušit dodávku plynu s tím, že je to právě výrobce plynu nebo obchodník s plynem, kdo nese odpovědnost za to, že skutečně nastala kvalifikovaná právní událost [pozn.: neoprávněný odběr podle § 59 odst. 1 písm. j)]. Prostřednictvím uložené povinnosti provozovatele distribuční soustavy přerušit dodávku plynu je realizováno právo výrobce plynu nebo obchodníka s plynem omezit, přerušit nebo ukončit dodávku plynu svým zákazníkům při neoprávněném odběru plynu [§ 57 odst. 1 písm. e) a § 61 odst. 1 písm. d)]. **209**

Konkretizace žádosti a postupu pro přerušování dodávky plynu z důvodu neoprávněného odběru je předmětem úpravy § 119 PTPI. **210**

27. Registrační povinnost

Písmeno aa) ukládá provozovateli distribuční soustavy jednorázovou povinnost zaregistrovat se u operátora trhu do 30 dnů od udělení licence na distribuci plynu, tj. ode dne nabytí právní moci rozhodnutí Úřadu o udělení licence na činnost distribuce plynu. Udělením licence na distribuci plynu získává provozovatel distribuční soustavy příslušné oprávnění k výkonu podnikatelské činnosti. **211**

Část druhá komentovaného ustanovení za středníkem deklaruje, že provedení registrace se provozovatel distribuční soustavy stává registrovaným účastníkem trhu s plynem s odpovědností za odchylku v plynárenské soustavě, nepřeneseli-li smluvně tuto odpovědnost na jiný subjekt zúčtování. S registrací je spojeno i oprávnění přístupu do informačního systému operátora trhu [§ 2 odst. 2 písm. e) PTPI]. **212**

Samotná registrace probíhá podle platných obchodních podmínek operátora trhu [§ 20 odst. 4 písm. j)] schvalovaných Úřadem (§ 97a). **213**

Neprovedení registrace u operátora trhu je přestupkem podle § 91 odst. 9 písm. d). **214**

28. Povinnost vypracovat a upřesňovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze

Pod písmenem bb) je upravena jedna z řady informačních povinností provozovatele distribuční soustavy ve vztahu k orgánům státní správy v energetice. Konkrétně se jedná o povinnost vypracovat a následně ve dvouleté periodicitě upřesňovat, resp. aktualizovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze a poskytovat je Ministerstvu. Prvotní povinnost vypracovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze je vymezena lhůtou do 6 měsíců ode dne udělení licence, tj. ode dne nabytí právní moci rozhodnutí Úřadu o udělení licence na distribuci plynu. V návaznosti na prvotní zpracování podkladů pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze jednou za 2 roky analyzuje provozovatel distribuční soustavy obsah podkladů pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze a v případě nezbytnosti změn provede jejich aktualizaci a zajistí předání (zaslání) této aktualizace Ministerstvu. **215**

Účelem komentované povinnosti je zajištění výkonu působnosti Ministerstva ve smyslu § 16 písm. o), podle něhož je příslušným orgánem k provádění opatření stanovených mimo jiné nařízením 2017/1938. V souladu s čl. 8 odst. 2 uvedeného nařízení Ministerstvo vypracovává plán preventivních opatření obsahující opatření potřebná k odstranění či zmírnění zjištěných rizik, včetně dopadů opatření v oblasti energetické účinnosti a opatření na straně poptávky uvedených ve společných a vnitrostátních posouzeních rizik a plán pro stav nouze obsahující opatření, která se mají přijmout k odstranění dopadu narušení dodávek plynu nebo k jeho zmírnění v souladu s čl. 10 nařízení. **216**

Konkretizace povinnosti je provedena § 10 odst. 2 NouzPI a přílohou č. 2. Ve smyslu těchto ustanovení obsahují podklady zpracované provozovatelem distribuční soustavy

1. údaje o výši spotřeby plynu na vymezeném území,
- 2.

údaje o skutečném průtoku plynu na vstupních a výstupních bodech distribuční soustavy,

3. popis a pravděpodobné důsledky scénářů na období následujících 2 let a identifikaci z nich vyplývajících rizik při poruše hlavní distribuční infrastruktury,
4. popis výskytu narušení dodávek v předchozích letech včetně doby trvání, dopadů na zákazníky a
5. návrh preventivních opatření ke snížení zjištěných rizik.

Porušení povinnosti vypracovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření²¹⁸ a plánu pro stav nouze koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 9 písm. d).

29. Povinnost součinnosti pro zpracování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy

Provozovateli přepravní soustavy ukládá EnerZ povinnost zpracovávat desetiletý plán²¹⁹ rozvoje přepravní soustavy [§ 58 odst. 8 písm. s), § 58 ve spojení s § 58k]. Při vypracování plánu rozvoje vychází provozovatel přepravní soustavy z dosavadní a předvídatelné budoucí nabídky plynu a poptávky po něm. Za tímto účelem provozovatel přepravní soustavy provádí analýzu vývoje výroby, dodávek, dovozu a vývozu plynu, přičemž zohledňuje plánovaný rozvoj distribučních soustav připojených k přepravní soustavě, plánovaný rozvoj zásobníků plynu a plán rozvoje přepravní soustavy pro celou Evropskou unii připravovaný dle nařízení 715/2009.

Písmeno cc) ukládá provozovateli distribuční soustavy povinnost součinnosti při²²⁰ zpracování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy, která spočívá v předávání údajů o plánovaném rozvoji kapacity souborů předávacích míst mezi distribuční a přepravní soustavou v členění potřebném pro zpracování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy. Obdobnou povinnost ukládá EnerZ i výrobcí plynu [§ 57 odst. 8 písm. p)] a provozovateli zásobníku plynu [§ 60 odst. 8 písm. u)].

Jelikož povinnost zpracovávat desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy je povinností²²¹ kontinuální s každoročně se opakujícím cyklem, je povinnost provozovatele distribuční soustavy předávat údaje o plánovaném rozvoji kapacity souborů předávacích míst mezi distribuční a přepravní soustavou rovněž povinností kontinuální, přičemž lhůta pro předání těchto informací je vymezena datem 31. března. K předání požadovaných informací nevyžaduje EnerZ žádost ani výzvu provozovatel přepravní soustavy.

Pokud jde o vstupy provozovatele distribuční soustavy relevantní pro zpracování²²² desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy, ukládá § 59 odst. 8 kromě písmene cc) i několik dalších informačních povinností. Ve smyslu § 59 odst. 8 písm. h) jde zejména

o obecnou informační povinnost provozovatele distribuční soustavy ve vztahu k infrastrukturním provozovatelům včetně provozovatele přepravní soustavy. Podle § 59 odst. 8 písm. m) předává provozovatel distribuční soustavy provozovateli přepravní soustavy přepravci bilance plynárenské distribuční soustavy na denní, měsíční, roční a desetileté bázi a podle § 59 odst. 8 písm. t) tíží provozovatele distribuční soustavy povinnost na roční bázi zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj distribuční soustavy, a to na období nejméně 5 let. Vzhledem k obsahu desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy se lze domnívat, že všechny takto předané informace (ať už jsou veřejně dostupné, nebo přímo provozovateli přepravní soustavy předávané) mají sloužit k přípravě a zpracování desetiletého plánu rozvoje.

Porušení povinnosti předávat provozovateli přepravní soustavy údaje o plánovaném rozvoji kapacity souborů předávacích míst mezi distribuční a přepravní soustavou v členění potřebném pro zpracování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 9 písm. d).

30. Povinnost hradit cenu za činnosti operátora

Podle písmene dd) je provozovatel distribuční soustavy povinen hradit operátorovi trhu ceny za činnosti operátora trhu.

Tato povinnost byla do EnerZ inkorporována zákonem č. 131/2015 Sb. s účinností od 1. ledna 2016. V ceně služby distribuční soustavy, kterou je provozovatel distribuční soustavy oprávněn požadovat za poskytnutí distribuční služby a která je regulovanou cenou, je totiž zahrnuta i cena za činnosti operátora trhu (§ 19a odst. 3). Náklady na úhradu ceny za činnosti operátora trhu provozovatel distribuční soustavy přenáší na uživatele distribuční soustavy, podrobnosti ke skladbě ceny služby distribuce plynu jsou stanoveny přílohou č. 19 PTPI.

Povinnost provozovatele distribuční soustavy hradit operátorovi trhu cenu za činnosti operátora trhu plyne i ze smlouvy, s ním uzavřené. Zařazení této povinnosti do výčtu katalogu povinností provozovatele distribuční soustavy znamená, že její porušení nemá jen soukromoprávní důsledky, ale může být i přestupkem podle § 91 odst. 9 písm. d).

31. Povinnost součinnosti při tvorbě typových diagramů dodávek

Písmeno ee) ukládá provozovateli distribuční soustavy povinnost zpracovávat a předávat operátorovi trhu údaje z měření pro potřeby tvorby typových diagramů dodávek.

Legální definice zakotvená § 2 odst. 2 písm. b) bodem 22 rozumí typovým diagramem dodávky diagram charakterizující roční průběh spotřeby plynu u zákazníků, jejichž

odběrná místa nejsou vybavena průběhovými měřeními, používaný pro vyhodnocování spotřeby. V souladu s § 71 odst. 12 je časový průběh měření v případě zákazníků, jejichž roční odběr na jednom odběrném místě nepřesáhne 2 100 MWh, pokud nemají instalováno průběhové měření, nahrazen právě typovým diagramem dodávek. Ve smyslu § 99 odst. 1 PTPI se typové diagramy dodávky používají jako náhradní metoda stanovení odběru plynu v odběrných místech zákazníků s měřením typu C nebo CM [k typům měření lze odkázat na komentář k § 2 odst. 2 písm. b) bodu 3 **266, 267**].

Povinnost zpracovávat typové diagramy dodávek svěřuje EnerZ operátorovi trhu [§ 20 **229** odst. 4 písm. k)]. Operátor trhu zajišťuje zpracování typových diagramů dodávek v součinnosti s provozovatelem distribučních soustav, kterým komentované ustanovení explicitně ukládá povinnost zpracovávat a předávat operátorovi trhu údaje z měření pro potřeby tvorby typových diagramů dodávek.

Porušení povinnosti zpracovávat a předávat operátorovi trhu údaje z měření pro potřeby **230** tvorby typových diagramů dodávek koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 9 písm. d).

X. Použití Řádu provozovatele distribuční soustavy přímo připojené k přepravní soustavě

Povinnost zpracovávat vlastní Řád provozovatele distribuční soustavy má primárně **231** provozovatel distribuční soustavy přímo připojené k přepravní soustavě.

Odstavec 9 komentovaného ustanovení byl do EnerZ vložen novelou č. 131/2015 Sb. **232** s účinností od 1. ledna 2016 a řeší situaci, jakým Řádem provozovatele distribuční soustavy se má řídit provozovatel distribuční soustavy, která není přímo připojena k přepravní soustavě, pakliže tento provozovatel nemá schválen Řád provozovatele distribuční soustavy.

JANA OSADSKÁ

Poznámky pod čarou:

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění).

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění zákona č. 121/2000 Sb.

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích.

Vyhláška č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích.

Poznámky pod čarou:

- 4d **Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).**
- 4e **Zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění).**
- 5 **Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění zákona č. 121/2000 Sb.**

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích.

Vyhláška č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích.